İŞKUR

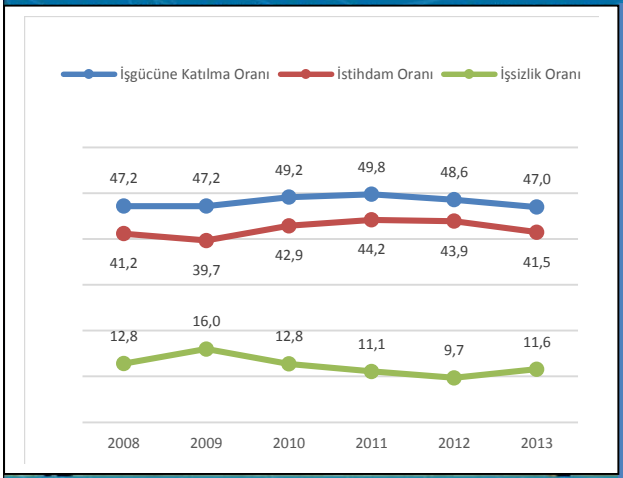

2016

KAHRAMANMARAŞ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KAHRAMANMARAŞ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2016)

YAZARLAR

Mehmet KÜÇÜKÖNDER

İş ve Meslek Danışmanı

Mevlüt MENDEŞ

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İşsizlik, vasıflı işgücü yetiştirememe ve yeterince istihdam yaratamama günümüz toplumlarının en önemli sorunlarındandır. Toplumların sosyopsikolojik durumlarını olumsuz yönde etkileyen bu iktisadi sorunlar toplumsal huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasının önceliğini oluşturmaktadır. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının mevcut durumunu, taleplerini ve beklentilerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Kahramanmaraş İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını temenni ediyorum.

Vahdettin ÖZKAN
Kahramanmaraş Valisi

ÖNSÖZ

Değişim ve gelişimde süreklilik arz eden işgücü piyasasına hâkim olmak, yön vermek, bu alanda ekonomik ve sosyal politikaları doğru üretebilmek ülkemizin gelişmesi açısından son derece önemlidir. Ülkemiz bu bağlamda son yıllarda ciddi atılımlar yapmış ve günümüz dünyasının gelişmekte olan ülkeleri arasına girmeyi başarmıştır. Yapısal değişim eş zamanlı olarak kentleşmeyi desteklerken buna bağlı olarak imalat ve hizmet sektörleri de kent merkezli olarak ortaya çıkmaktadır. Bu değişim süreci bir yandan daha rekabetçi ekonomi ve piyasa odaklı bir model geliştirirken, sanayileşmenin de artmasıyla kamunun sistemdeki ağırlığının azaldığı, tarımın göreceli öneminin kaybolduğu ve küresel rekabetle bütünleşmiş bir yapının gelişmesine zemin hazırladığı görülmektedir. Üretkenliği sınırlı, rekabete kapalı ve esnekliği olmayan bir işgücü piyasasından küresel rekabete ayak uydurmaya çalışan işletmelerin beklentilerine uygun işgücünün yetiştirilmesi çok büyük önem arz etmektedir.

İşgücü piyasasının en temel problemlerinden biri iş arayanlar ve işverenler arasındaki eşleşme problemidir. Yani doğru işe uygun elemanların gönderilmesi sorunudur. Eşleşememenin temelinde işsizlerin işverenlerce talep edilen eğitim ve beceri düzeyine sahip olmamaları ve işçilerin önerilen ücreti az bulmaları ve çalışma koşullarını kabul etmemeleri yatmaktadır. Bu nedenle mesleki bilgi ve beceriye sahip nitelikli eleman yetiştirilmesi konusunda, Çalışma ve İş Kurumu'nun sunduğu aktif işgücü politikaları (Kurslar, TYP, İşbaşı Eğitim, Girişimcilik, vb.) daha da önemli hale gelmiştir. İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesi ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. İl genelinde yapılan bu araştırmanın sonucu işverenlerimizin hangi sektörde yatırım yapılması gerektiğine ışık tutması ve kurumumuzun aktif politikalarına yön verecek olması raporun sonucunun önemini daha da artırmıştır.

Bu bağlamda, çalışma sonucunda elde edilen veriler ve bu verilerin ülkemiz istihdam kurumu olan İŞKUR'un birikim ve tecrübeleri ile yorumlanarak ortaya çıkartılacak sonuçlara getirilecek çözüm önerilerinin, bundan sonraki süreçte ülkemizin ekonomi, istihdam ve sosyal geleceğine olumlu yönde etkileyeceği inancıyla hayırlı olmasını temenni ederken, bu çalışmanın hazırlanmasında emeği ve desteği olan bütün taraflara teşekkürlerimi sunarım.

Ali YÜCE
Kahramanmaraş Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ii
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER iv
TABLOLAR LİSTESİ v
ŞEKİLLER LİSTESİ vi
KISALTMALAR vii
YÖNETİCİ ÖZETİ viii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 3
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 8
İşsizlik Ödeneği 10
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 14
Mevcut İstihdam 25
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 47
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 54
SONUÇ 60
KAYNAKÇA 64
EKLER 65
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 65
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 74
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 76

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 10
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 23
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 26
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 28
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 28
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 29
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 31
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 31
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 35
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 36
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 38
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 39
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 40
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 41
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 41
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 43
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 44
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 45
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 46
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 47
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 49
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 50
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri ... 53
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 54
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 55
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 56
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 56
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 5
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 15
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 16
Şekil 7: Part-time Çalışma Olan İşyerlerinde Kadın Çalışan Dağılımı 17
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 18
Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Olan İşyerlerinde Kadın Çalışan Dağılımı 19
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 20
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 21
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 22
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 25
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 27
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 30
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 32
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 33
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 34
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 34
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 36
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 37
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 39
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 48
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 48
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 50
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 51
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 52
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 58
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 59

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Kahramanmaraş ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 47,0; İstihdam Oranı yüzde 41,5 ve İşsizlik Oranı yüzde 11,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Kahramanmaraş ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha yüksek durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9,7 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Kahramanmaraş ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 32.443'dür. Bu sayının yüzde 41,1'i kadınlardan, yüzde 58,9'u da erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Kahramanmaraş ilinde 27.153 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 13.770 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 18,5'ini kadınlar, yüzde 81,5'ini ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi(Genel) olmuştur. Kahramanmaraş İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 88,2'si bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise İplik Eğirme Operatörü(Ring/Vater/Vargel), Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Kahramanmaraş İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 845 olup 749 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Kahramanmaraş ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 61.086 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 52.261 çalışan erkeklerden, 8.826 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 64,8'i, kadınların ise yüzde 8,8'i İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 81,6 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Su Temini; kanalizasyon, atık yönetimi sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 347'dir. Kahramanmaraş ilinde en fazla çalışanı olan diğer meslek grupları; İmalat ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleridir.

Kahramanmaraş ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Kahramanmaraş ili açık iş oranı bakımından 0,2 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,3 ile Konaklama ve Yiyecek hizmeti Faaliyetleri sektörüdür. Kahramanmaraş ilinde açık işlerin

meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 39,9'dur. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 1,8 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubudur. Kahramanmaraş ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Örgü Makinası Operatörü, El ve Makine Dikişçisi, Makineci(Dikiş), Open End Makinesi Operatörü, Garson(Servis Elemanı), İpli Eğirme Operatörü(Ring/Vater/Vargel), Ütücü, Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı ve Dondurma İmal Ustasıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 56,2'si için Farketmez eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Kahramanmaraş ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla Finans ve Sigortacılık sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 50'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Kahramanmaraş ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 38,1'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Kahramanmaraş ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Örgü Makinesi Operatörü mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Dokuma Makineleri Operatör/Dokumacı ve Makineci(Dikiş) meslekleri takip etmektedir. Kahramanmaraş ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kahramanmaraş ilinde işverenlerin yüzde 18,3 'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı ise yüzde 1,8 olarak, yüzde 3,9 olan ülke genelinin altında öngörülmüştür.

GİRİŞ

Kahramanmaraş İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Kahramanmaraş İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Kahramanmaraş ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Kahramanmaraş ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır İBBS'ye göre **TR63** olarak sınıflandırılan iller Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş'tır. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Kahramanmaraş ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	47,2	41,2	12,8
2009	47,2	39,7	16,0
2010	49,2	42,9	12,8
2011	49,8	44,2	11,1
2012	48,6	43,9	9,7
2013	47,0	41,5	11,6

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Kahramanmaraş ili için TÜİK'in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin

işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dâhil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

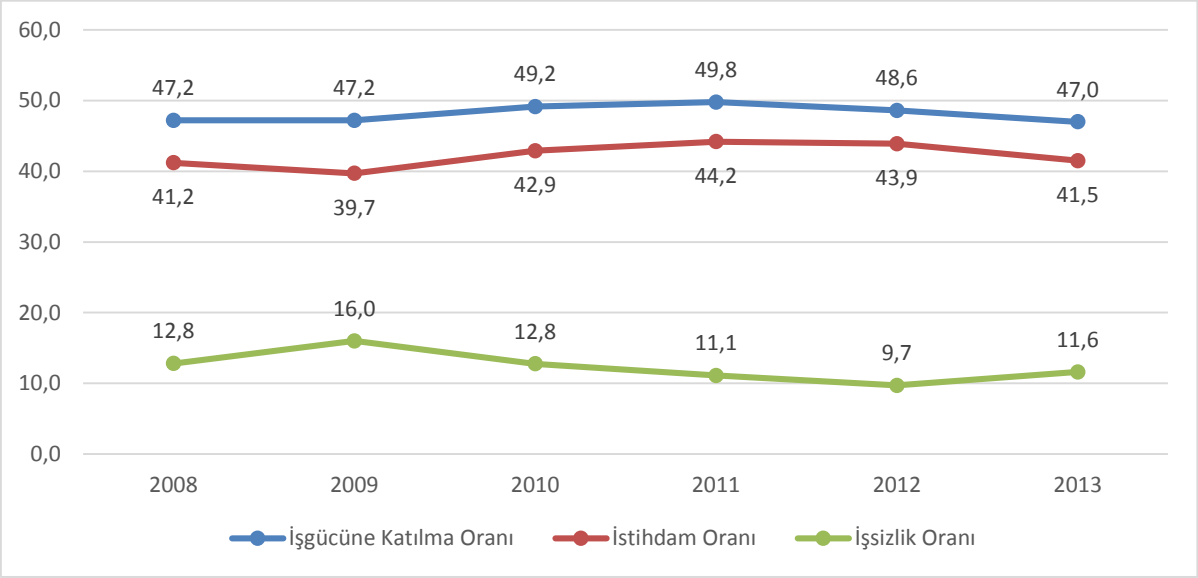

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. Kahramanmaraş ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarındaki artış ve istihdam oranlarında azalış görülmektedir. Özellikle kriz dönemlerinde işgücüne katılma oranlarındaki azalışın sebebi iş bulma umudunu yitiren işgücünün iş aramaktan vazgeçerek işgücü piyasası dışında kalmasıdır. 2009 yılındaki bu olumsuz şartlar 2010 yılında bertaraf edilmeye başlanmış gözükmektedir. Zira 2012 yılında işsizlik oranı yaklaşık 5,1 puan azalmıştır. İstihdam oranındaki 2009 ve 2011 yılındaki hafif bir artış eğiliminden sonra 2011 ve 2013 yılındaki yaklaşık 2,8 puanlık düşüş olmuştur. 2013 yılında Türkiye'de istihdam oranı ise yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, Kahramanmaraş ili 3,1 puanlık bir farkla bu oranın üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları

içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Kahramanmaraş ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

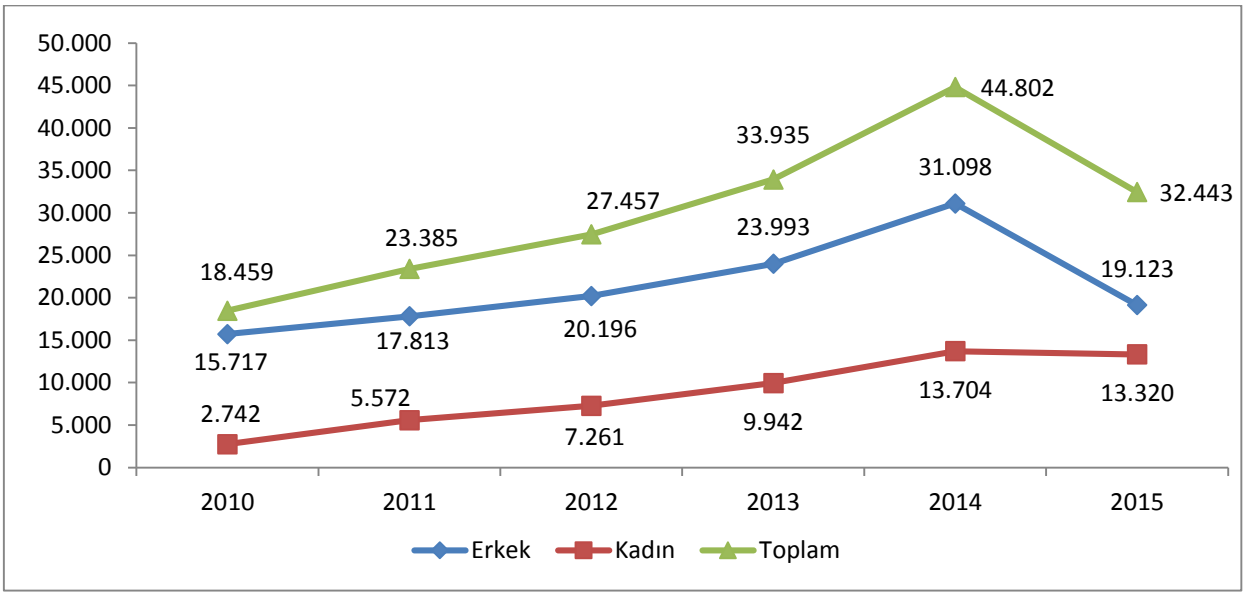

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Kahramanmaraş ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 18.459 kişinin 15.717'si erkeklerden, geri kalan 2.742 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 32.443 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 2.742 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yaklaşık 5 katı artışla 13.320'ye yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla

yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Kahramanmaraş işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	8.807
Temizlik Görevlisi	1.441
Beden İşçisi (Temizlik)	1.311
Satış Danışmanı	980
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	900
Sekreter	810
Büro Memuru (Genel)	653
Kamyonet Şoförü	509
Ön Muhasebeci	482
Şoför-Yük Taşıma	413
Diğer Meslekler	16.137
Toplam	32.443

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Kahramanmaraş ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Kahramanmaraş ilinde Kuruma kayıtlı 8.807 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Temizlik) gibi nitelik gerektirmeyen meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Satış Danışmanı, İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Sekreter, Büro Memuru (Genel), Kamyonet Şoförü ve Ön Muhasebeci meslekleri izlemiştir. Kahramanmaraş ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı Beden İşçisi (Genel) mesleği alması, özellikle Kahramanmaraş ilinde imalat sanayinin en büyük kolu olan tekstil sektöründe ağırlıkta vasıf gerektirmeyen kişiler çalışıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

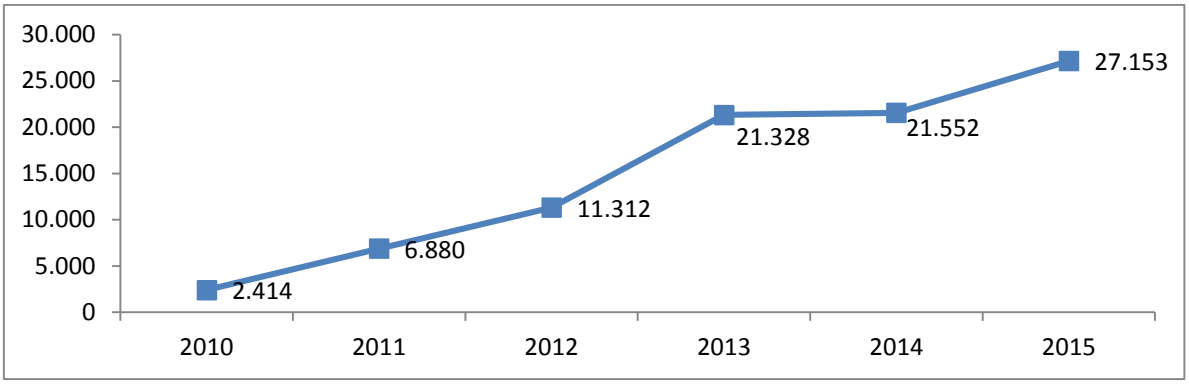

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 2.414 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 27.153 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	12.675
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	4.024
Örgü Makinası Operatörü	1.072
Satış Danışmanı	525
Konfeksiyon İşçisi	524
Temizlik Görevlisi	466
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	387
Open End Makinesi Operatörü	356
Makineci (Dikiş)	253
Reyon Görevlisi	243
Diğer Meslekler	6.628
Toplam	27.153

Kaynak: İŞKUR

Kahramanmaraş ilinde 2015 yılında 27.153 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada Beden İşçisi (Genel), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) ve Örgü Makinası Operatörü meslekleri, farklı olarak dördüncü sırada Satış Danışmanı mesleği yer almıştır. Daha sonra bu meslekleri Konfeksiyon İşçisi, Temizlik Görevlisi, Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Open End Makinesi Operatörü, Makineci (Dikiş) ve Reyon Görevlisi meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Kahramanmaraş ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

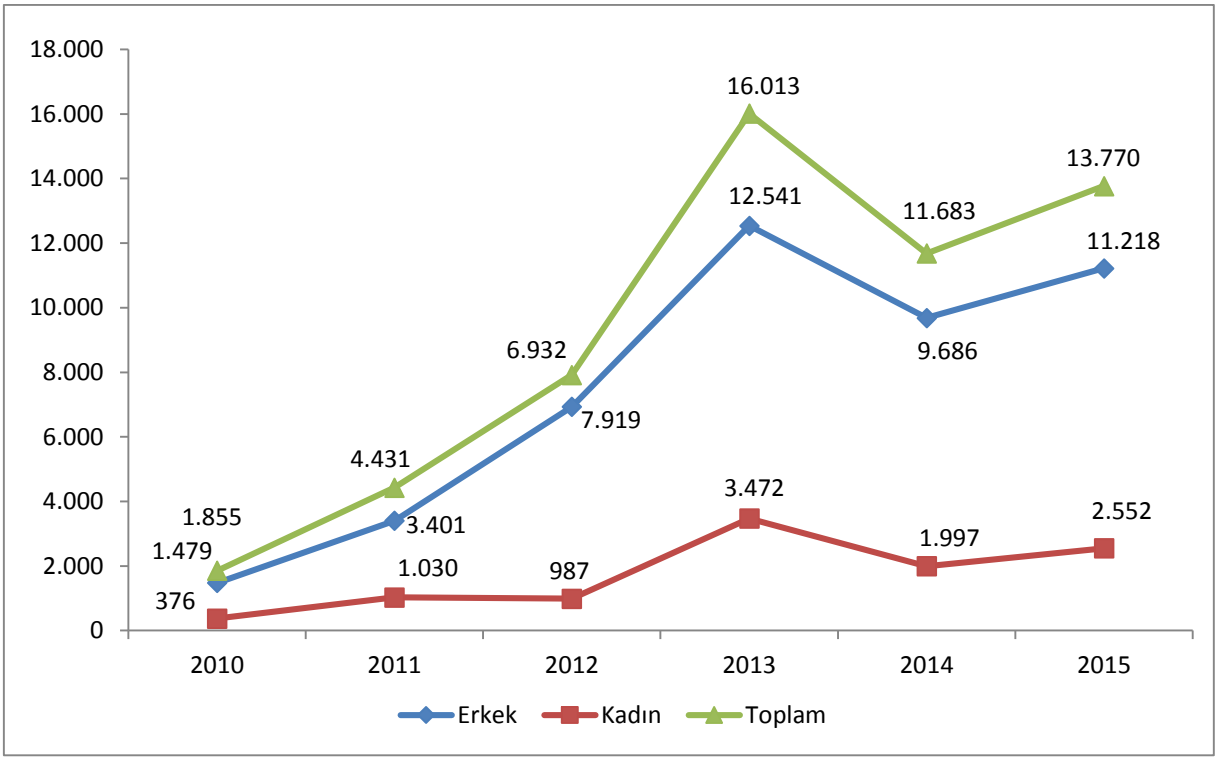

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 1.855 olan Kahramanmaraş ilinde işe yerleştirilenlerin 1.479'u erkeklerden, geri kalan 376 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2014 yılında düşüş eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2015 yılına değin artış göstermiştir. 2015 yılında Kahramanmaraş ilinde 13.770 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 81,5'ü erkekler, yüzde 18,5'ini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2014 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	7.286
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	2.707
Örgü Makinası Operatörü	387
Temizlik Görevlisi	229
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	208
Satış Danışmanı	161
Konfeksiyon İşçisi	123
Kamyonet Şoförü	116
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	105
Garson (Servis Elemanı)	99
Diğer Meslekler	2.349
Toplam	13.770

Kaynak: İŞKUR

Kahramanmaraş ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. Kahramanmaraş ili için Beden İşçisi (Genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 13.770 işe yerleştirmenin 7.286'sı bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Örgü Makinası Operatörü, Temizlik Görevlisi, Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Satış Danışmanı, Konfeksiyon İşçisi, Kamyonet Şoförü, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Meslekî Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	144	2.989	1.138	2.365	9	513	1.291	5.867	96	7.121
2014	75	1.283	470	887	6	389	551	2.559	124	4.823
2013	49	863	277	700	5	374	331	1.937	104	3.666
2012	73	1.277	65	256	3	187	141	1.720	28	691
2011	38	904	10	124	1	125	49	1.153	19	369
2010	47	1.024	1	3	3	314	51	1.341	33	1.116

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 1.291 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 5.867 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 314 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 1.291'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 1.341 iken 2015 yılında 5.867 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 1 programın açıldığı ve bu programlardan 3 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 1.138 program açılmış ve 2.365 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 144 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 2.989 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 3 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 9'a yükselmiş ve katılımcı sayıları da 314'ten 513'e yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 96 program düzenlenmiş olup bu programlardan 7.121 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Kahramanmaraş ilinde 2015 yılında toplam 12.984 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 5.806'sı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	12.984	5.806
2014	10.967	4.808
2013	6.440	4.057
2012	5.347	3.557
2011	4.330	3.686
2010	3.987	3.476

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	1.498
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	246
Temizlik Görevlisi	165
Kamyonet Şoförü	152
Beden İşçisi (Temizlik)	148
Şoför-Yük Taşıma	134
Beden İşçisi (İnşaat)	101
Büro Memuru (Genel)	90
Satış Danışmanı	85
Muhasebeci	82
Diğer Meslekler	3.105
Toplam	5.806

Kaynak: İŞKUR

Kahramanmaraş ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer

almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 1.498 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) mesleğinde bu sayı 246 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Temizlik Görevlisi, Kamyonet Şoförü, Beden İşçisi (Temizlik), Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (İnşaat), Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı ve Muhasebeci meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88.966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Kahramanmaraş ilinde 749 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 61.086 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Kahramanmaraş ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Kahramanmaraş ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	252
İnşaat	186
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	119
Ulaştırma ve depolama	38
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	36
Eğitim	25
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	22
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	21
Madencilik ve taş ocakçılığı	9
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6
Bilgi ve iletişim	4
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3
Diğer hizmet faaliyetleri	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	2
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Genel Toplam	749

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Kahramanmaraş ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 33,6'sı İmalat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İmalat sektörünün Kahramanmaraş ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü

Kahramanmaraş ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. Bu durumda Kahramanmaraş ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 24,8'i bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 17,1 olan Türkiye ortalamasına yakın bir oran olarak gerçekleşmiştir. Kahramanmaraş ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörleri bulunmaktadır. Daha sonra ise Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Kahramanmaraş ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dâhil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

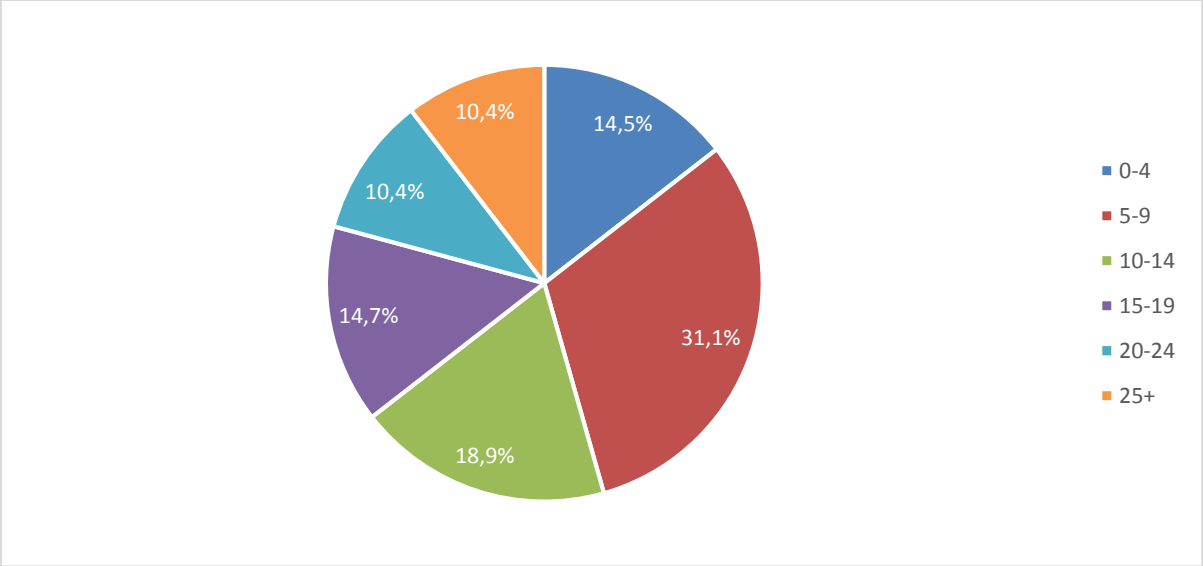

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Kahramanmaraş ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 31,1'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 18,9'dur. İşyerlerinin yüzde 45,9'u yarısı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 5 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

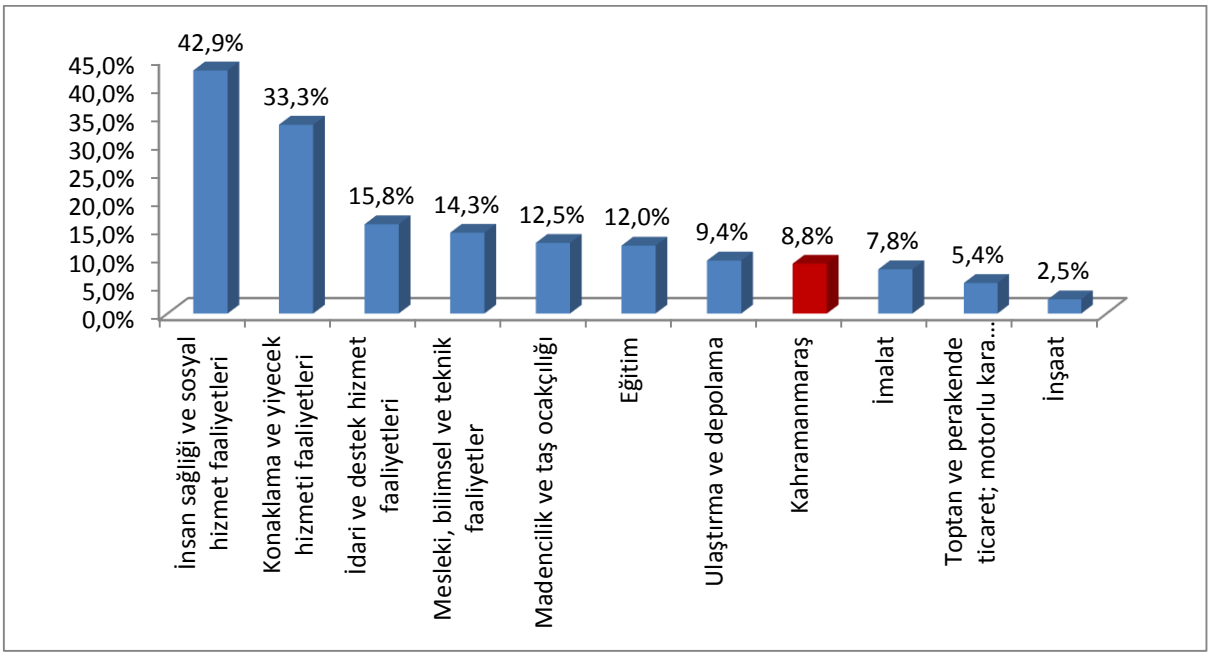

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 42,9''unda part-time çalışan bulunmaktadır. Kahramanmaraş ili genelinde bu oran yüzde 8,8 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 38,2 ile birinci sırada yer almıştır. Kahramanmaraş ilinde ikinci sırada Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 33,3'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü ve dördüncü sırada ise yüzde 15,8 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleri yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışma, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Part-time Çalışma Olan İşyerlerinde Kadın Çalışan Dağılımı

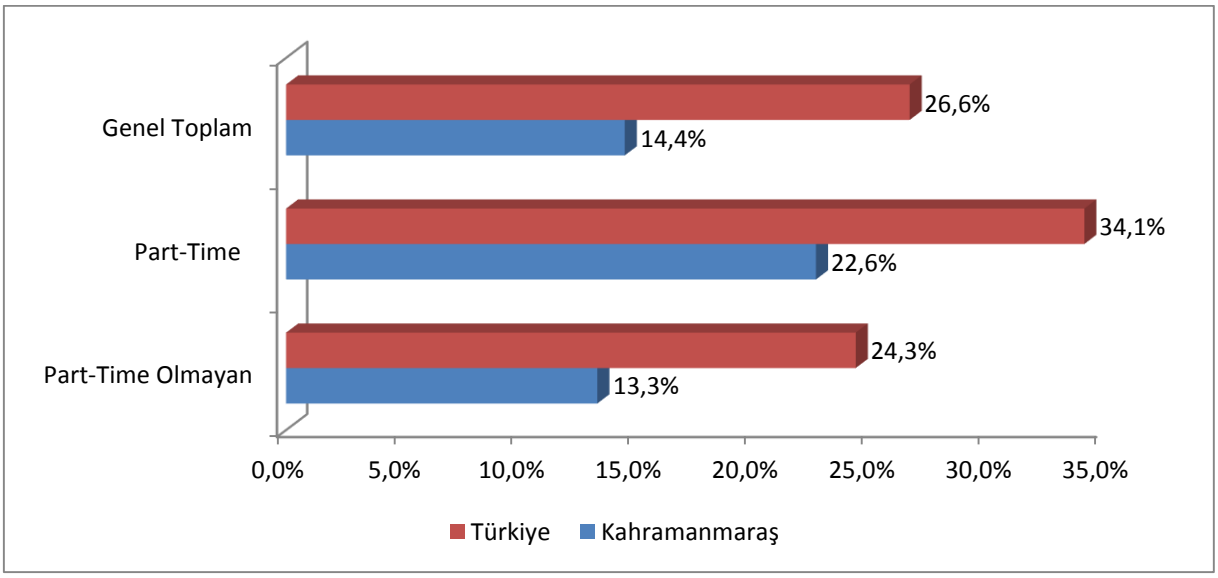

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmakta iken Kahramanmaraş ilinde bu oran yüzde 14,4 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Kahramanmaraş ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 22,6 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 13,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Kahramanmaraş ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilememektedir. Türkiye genelinin tersi bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

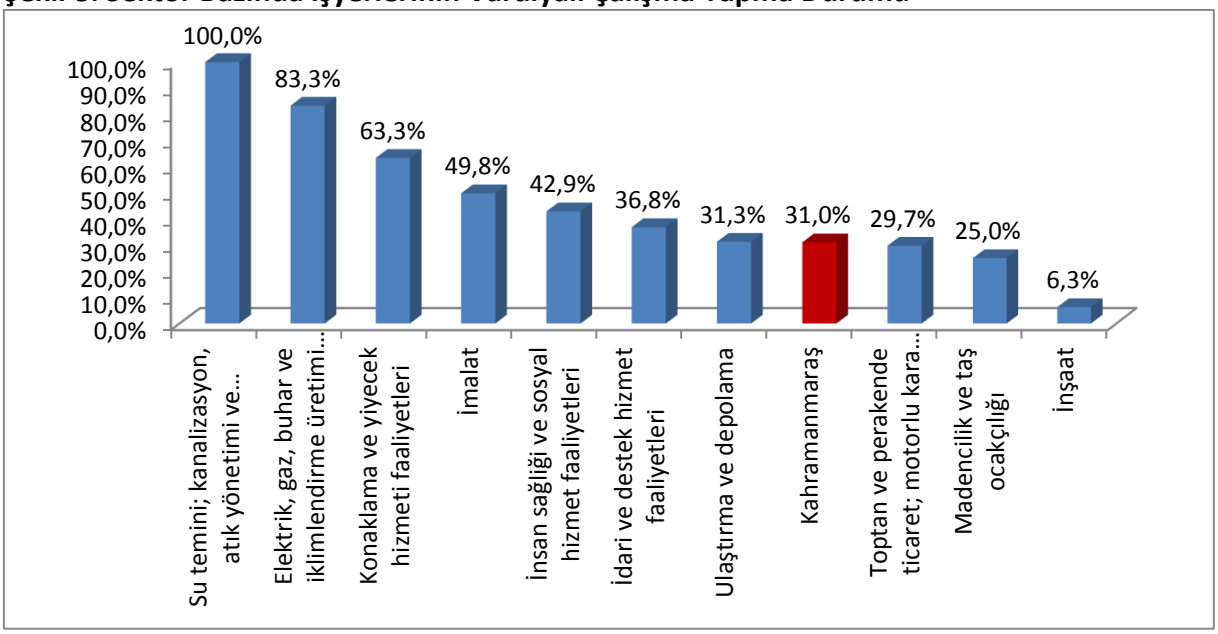

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde işyerlerinin yüzde 31,3'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Kahramanmaraş ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Kahramanmaraş ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Ulaştırma ve depolama sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Olan İşyerlerinde Kadın Çalışan Dağılımı

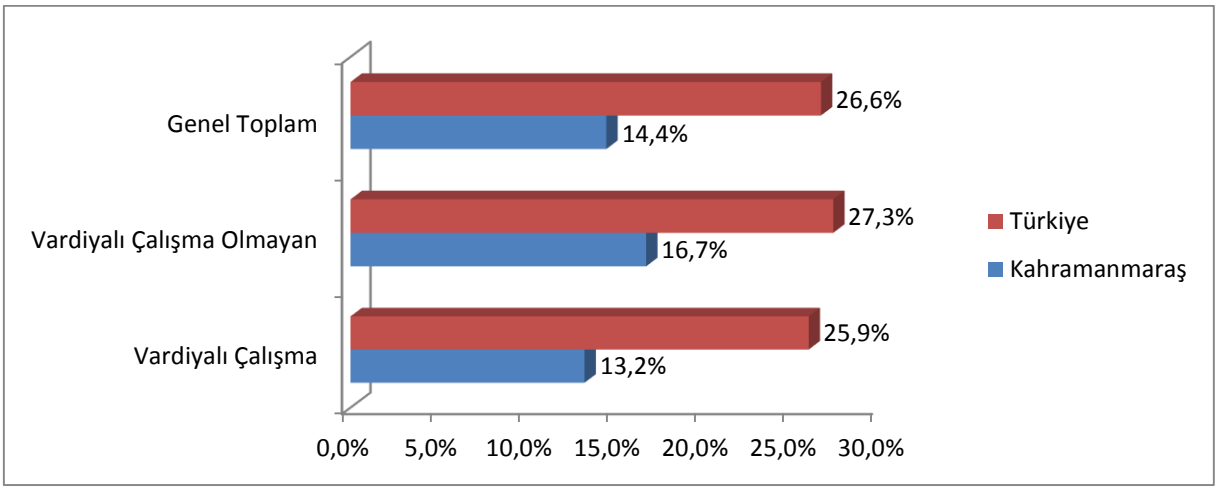

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 13,2'si kadın, yüzde 86,8'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 16,7'ye yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Kahramanmaraş ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 14,4'ünün kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 7 çalışandan 1'i kadın 6'sı erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 3,5 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Kahramanmaraş ilinde çok daha fazla belirgindir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

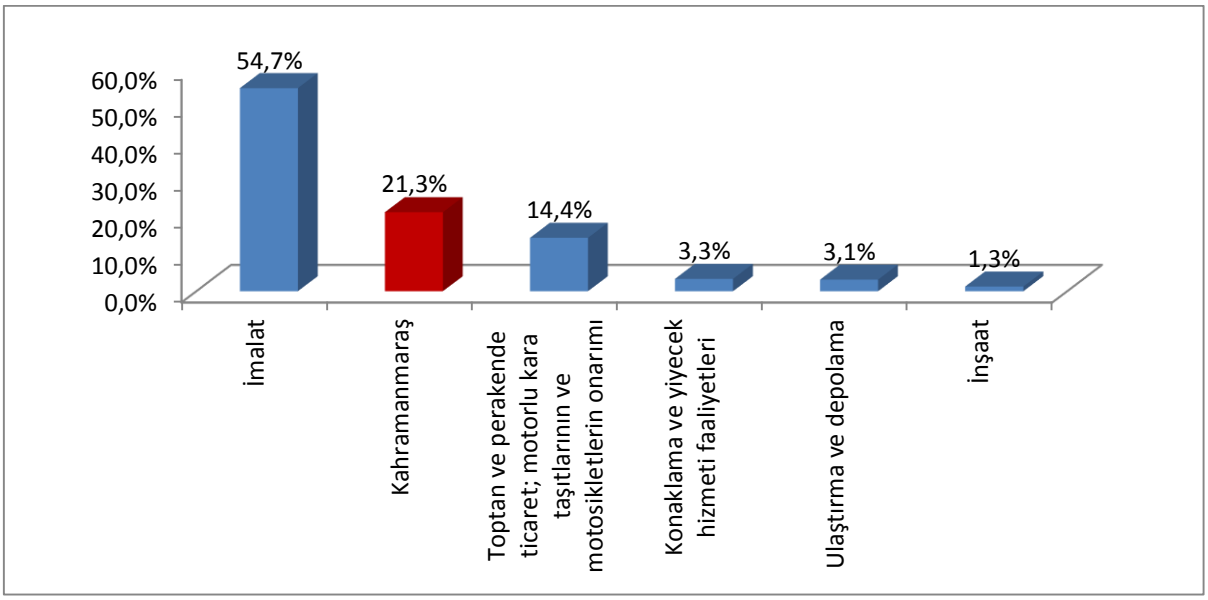

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde 17 sektörden 5 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 54,7'si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 14,4 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü bulunmaktadır. İmalat sektörü ihracat yapma oranı anlamında Kahramanmaraş ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oran Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve Kahramanmaraş ilinde olduğu gibi ilk sektör olarak yüzde 55 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Kahramanmaraş ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Kahramanmaraş ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

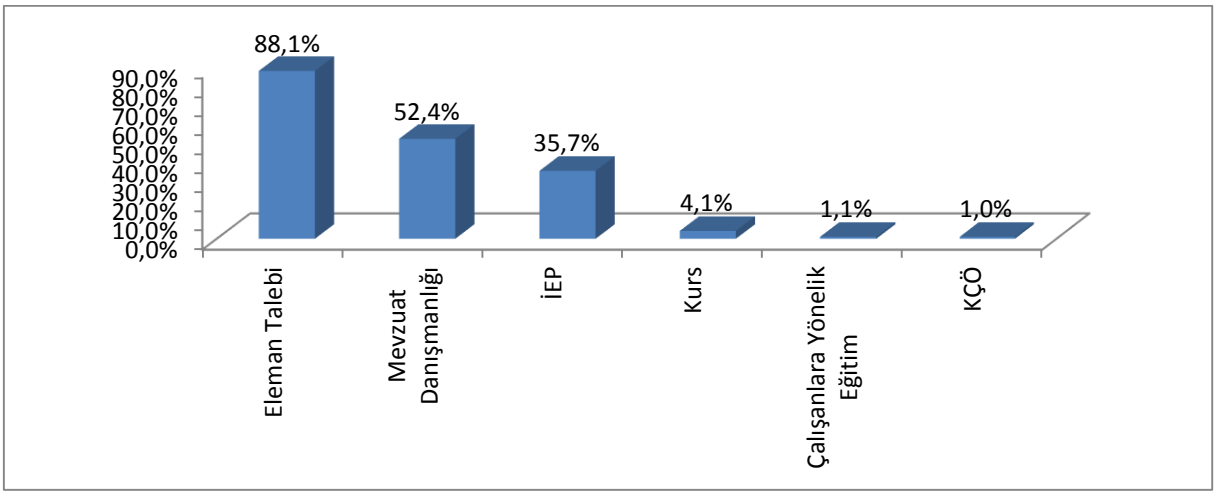

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 45,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Kahramanmaraş ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 93,5'i İŞKUR'dan mevzuat danışmanlığı bulunmuşlarken yüzde 88,2'si eleman talebinde alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Kahramanmaraş ilinde yüzde 45,3 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

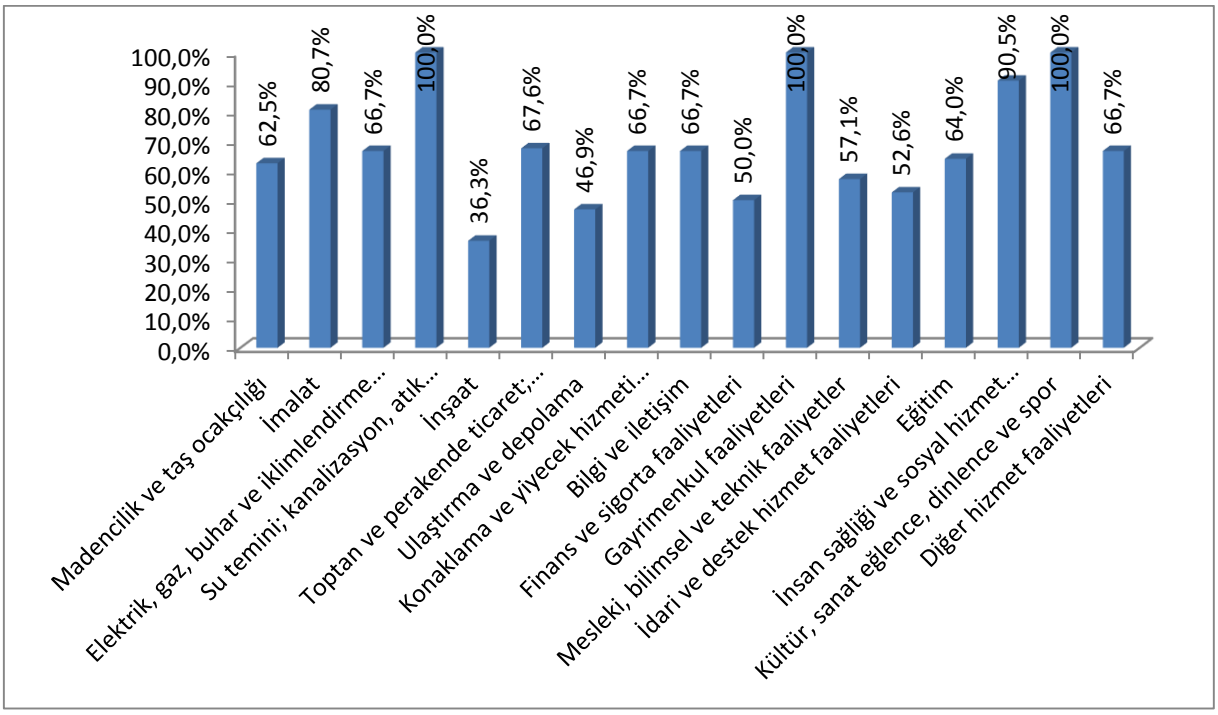

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Kahramanmaraş ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektör ise İnşaat sektöründeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,0%
İmalat	2,6%	94,9%	43,4%	1,0%	7,7%	66,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	75,0%	50,0%	0,0%	0,0%	75,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	3,4%	69,0%	60,3%	5,2%	3,4%	56,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,0%	84,0%	61,3%	0,0%	0,0%	52,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	93,3%	40,0%	0,0%	0,0%	46,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	95,0%	50,0%	0,0%	0,0%	70,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8,3%	100,0%	66,7%	8,3%	16,7%	75,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10,0%	90,0%	80,0%	0,0%	10,0%	80,0%
Eğitim	0,0%	75,0%	87,5%	0,0%	0,0%	68,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	78,9%	94,7%	0,0%	0,0%	42,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	33,3%	33,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**1,4%**	**85,6%**	**64,7%**	**0,9%**	**4,2%**	**71,0%**

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinden 7 sektördeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. Ayrıca bu sektörlerden 4'ü hem işbaşı eğitim programı hizmetinden hem eleman talebi hem de mevzuat

danışmanlığı alanındaki İŞKUR hizmetinden tamamı faydalanmışlardır. Ancak bu sektörlerden bazıları araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması, oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Gayrimenkul Faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Finans ve sigorta faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerindeki işyerlerinin tamamı hem eleman talebi hem İEP hem de mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır. Ayrıca bu sektördeki işyerlerinin tamamı diğer hizmetler için İŞKUR ile temasa geçmemişlerdir.

Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 100 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörde hizmetlerden yararlanan işyerleri içinde eleman talebi ve mevzuat danışmanlığı hizmeti göze çarpmaktadır.

Eleman talebi hizmeti için Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü hariç diğer tüm sektörlerdeki işyerlerinin yüzde 69 oranında İŞKUR ile temasa geçmiştir.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus sadece İmalat, İnşaat ve Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerindeki işyerleri İŞKUR'un bütün hizmetlerinden faydalanmışlardır. Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için sadece bu sektörlerin işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Kahramanmaraş ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla bu sektörlerdeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Kahramanmaraş ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

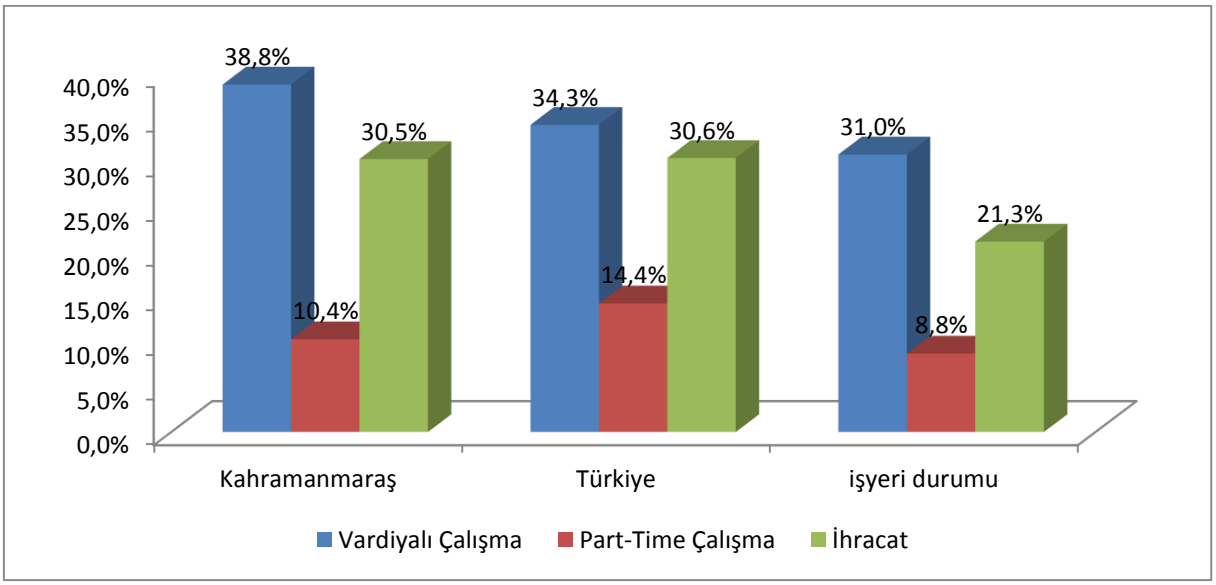

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Kahramanmaraş ilinde ise bu oran yüzde 38,8 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Kahramanmaraş ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 31'i vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

Kahramanmaraş ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Ancak part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha düşüktür.

Mevcut İstihdam

Kahramanmaraş ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Kahramanmaraş ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 61.086 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 52.261 çalışan erkeklerden, 8.825 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	34.207	5.349	39.556
İnşaat	5.370	178	5.547
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	3.681	669	4.350
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2.851	534	3.385
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	692	999	1.691
Ulaştırma ve depolama	1.592	71	1.664
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.164	340	1.504
Eğitim	621	442	1.063
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	542	86	628
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	442	81	523
Madencilik ve taş ocakçılığı	433	17	450
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	338	9	347
Bilgi ve iletişim	167	19	185
Diğer hizmet faaliyetleri	60	14	74
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	51	14	65
Finans ve sigorta faaliyetleri	41	3	44
Gayrimenkul faaliyetleri	9	1	10
Genel Toplam	**52.261**	**8.825**	**61.086**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Kahramanmaraş ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Kahramanmaraş ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 65,5 oranında, kadınlarda ise yüzde 60,6 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 34,5'lik ve yüzde 39,4'lük oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 64,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

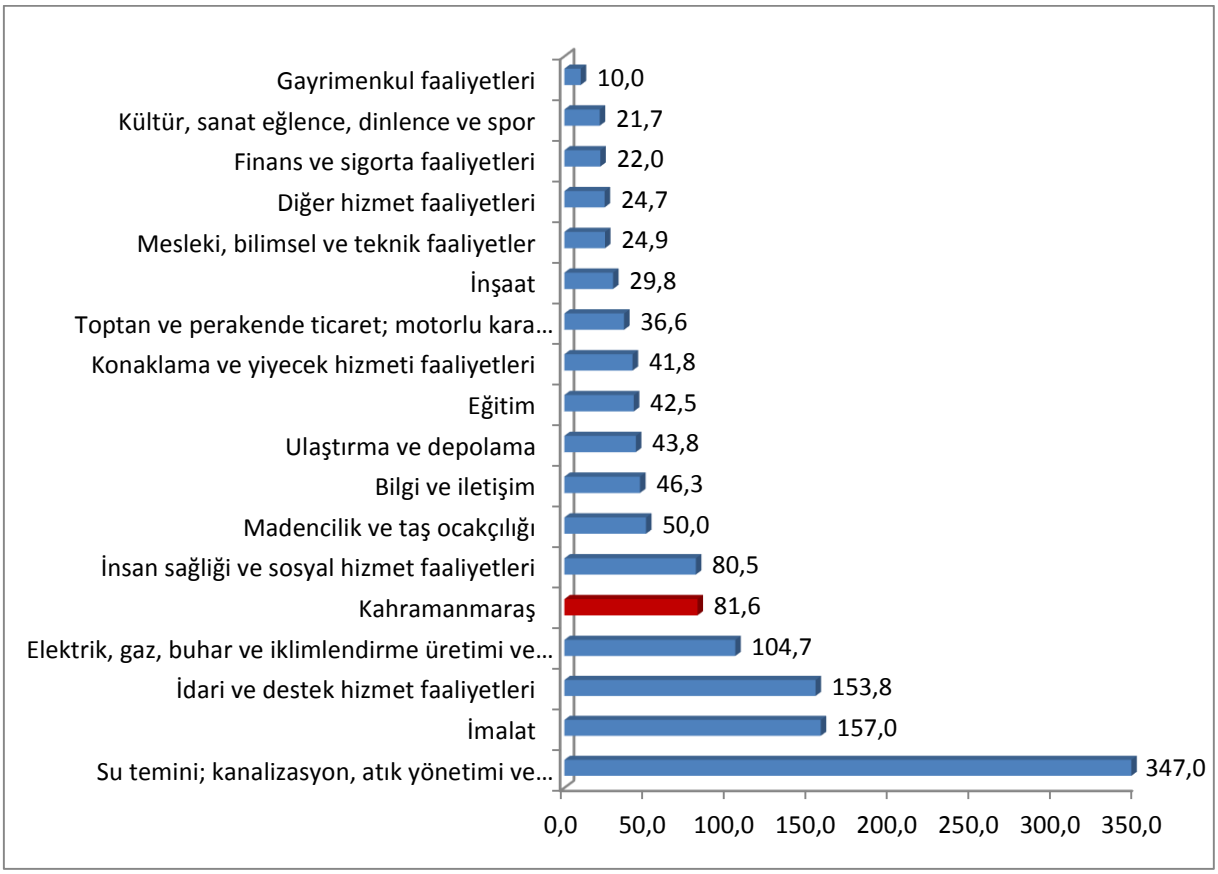

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Kahramanmaraş ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 81,6 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 347; ikinci sırada bulunan İmalat sektöründe 157 kişi ve üçüncü sırada bulunan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe 153,8 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörünün Kahramanmaraş ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün ikinci sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.634	821	2.455
Hizmet Ve Satış Elemanları	4.251	889	5.141
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5.876	1.441	7.317
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	71	3	74
Profesyonel Meslek Mensupları	2.510	1.166	3.676
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	11.477	1.018	12.495
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3.150	641	3.791
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	22.617	2.773	25.391
Yöneticiler	675	71	746
Genel Toplam	**52.261**	**8.825**	**61.086**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 41,6'sı, erkek çalışanların yüzde 43,3'ü ve kadın çalışanların yüzde 31,4'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almakta ve yüzde 20,4 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 80,3 oranında erkeklerin, yüzde 19,7 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Kahramanmaraş ilinin sosyoekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	4.862	505	5.367
5-9	8.951	1.724	10.675
10-14	11.671	1.630	13.301
15-19	8.401	1.617	10.018
20-24	8.489	1.371	9.860
25+	9.887	1.978	11.865
Genel Toplam	52.261	8.825	61.086

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 10,4'dür. Ancak toplam

işyerleri içindeki payı az olmasına rağmen toplam çalışanların yüzde 19,4'ü 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Kahramanmaraş ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk iki mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) mesleği hem toplam çalışanlar hem de erkek ve kadın çalışanlar arasında en fazla çalışılan mesleği oluşturmaktadır. Kadınlarda ikinci sırada, İmalat sektörünün il genelindeki öneminden dolayı Vater Makinası Operatörü mesleği bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)
Örgü Makinası Operatörü	Vater Makinası Operatörü	Örgü Makinası Operatörü
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Diğer Fırıncılar, Pastacılar Ve Şekerleme İmalat İşçileri	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Makine Bakımcı	Paketleme İşçisi	Vater Makinası Operatörü
Vater Makinası Operatörü	Hemşire	Makine Bakımcı
Open End Makinesi Operatörü	Konfeksiyon İşçisi	Open End Makinesi Operatörü
Güvenlik Görevlisi	Sekreter	Güvenlik Görevlisi
Beden İşçisi (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Muhasebeci
Metal Levha İşçisi	Muhasebeci	Paketleme İşçisi

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Temizlik Görevlisi ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Vater Makinası Operatörü, Makine Bakımcı, Open End Makinesi Operatörü olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

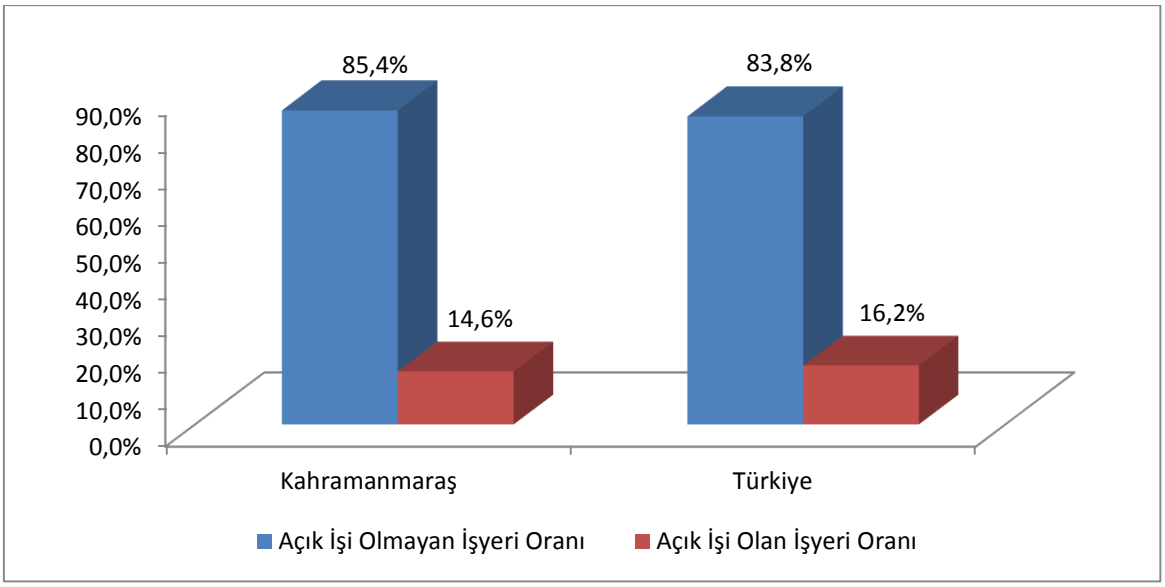

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,6'sında açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre yakın olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Kahramanmaraş ilinde 109 işyerinden 799 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	636
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	52
İnşaat	37
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	33
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	16
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14
Eğitim	6
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3
Madencilik ve taş ocakçılığı	2
Genel Toplam	**799**

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 799 kişilik açık işin yüzde 79,5'ine tekabül eden 636 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile İnşaat sektörleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İmalat	1,6%	23,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,3%	23,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,6%	14,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,9%	14,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,8%	13,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,5%	12,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,1%	10,5%
Eğitim	0,6%	8,0%
İnşaat	0,7%	7,5%
Genel Toplam	**1,3%**	**14,6%**

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Kahramanmaraş ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Kahramanmaraş ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her

997 kişilik dolu kadronun yanında 13 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,3 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise imalat sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki işyerinden yüzde 23,5'inde açık iş bulunmaktadır. İmalat sektörünü yüzde 23,3 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü ve yüzde 14,3 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü takip etmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

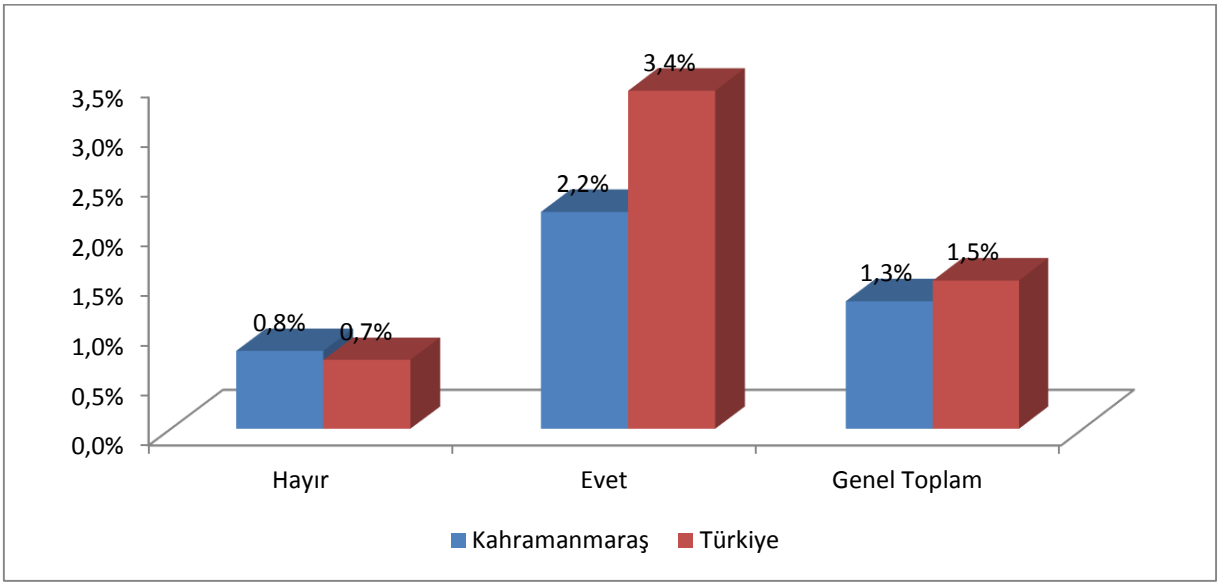

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 2,2; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,8 olarak gerçekleşmiştir. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part-Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

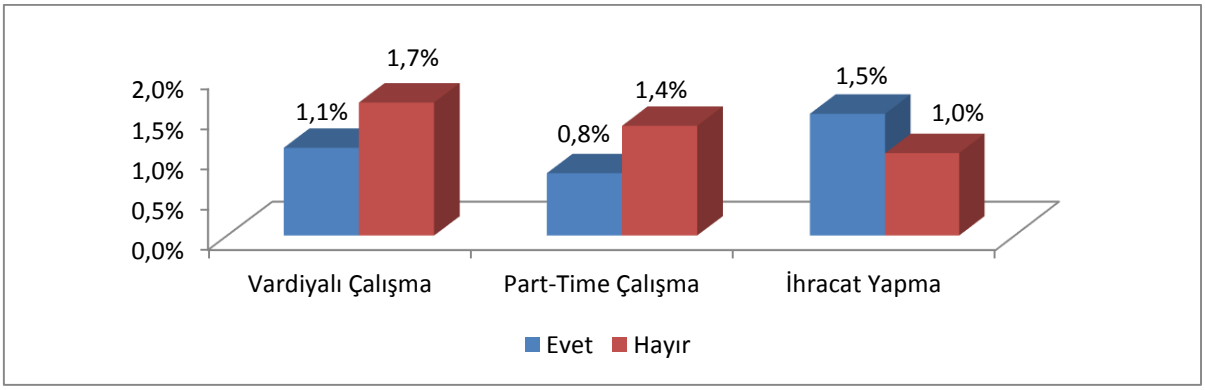

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,1, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,8, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,4'dür. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,5, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

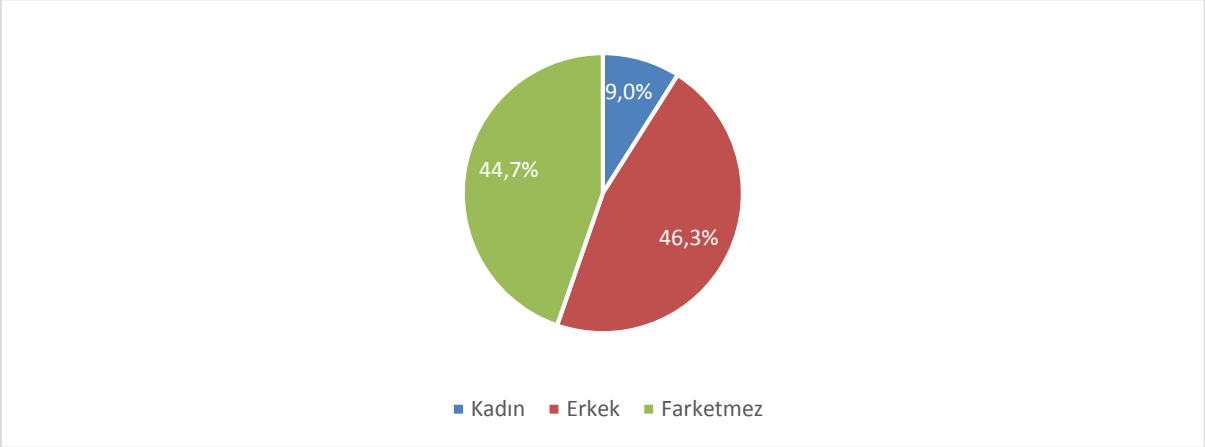

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Kahramanmaraş ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 46,3'ünde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 9 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 44,7 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

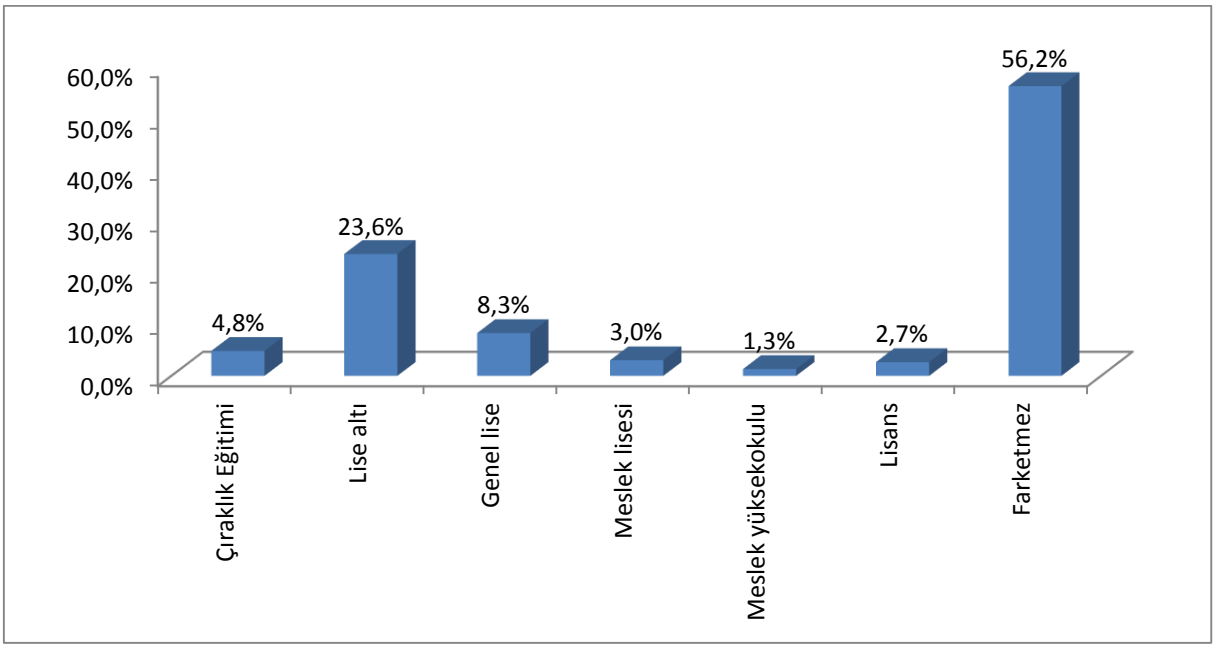

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Kahramanmaraş ilindeki açık işlerin yüzde 56,2'sinde işverenler eğitim durumu fark etmez işgücü talep etmiştir. Kısaca açık işlerin yaklaşık yarısında eğitim seviyesi fark etmez ön plana çıkmıştır. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı seviyesi olarak görülmektedir.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

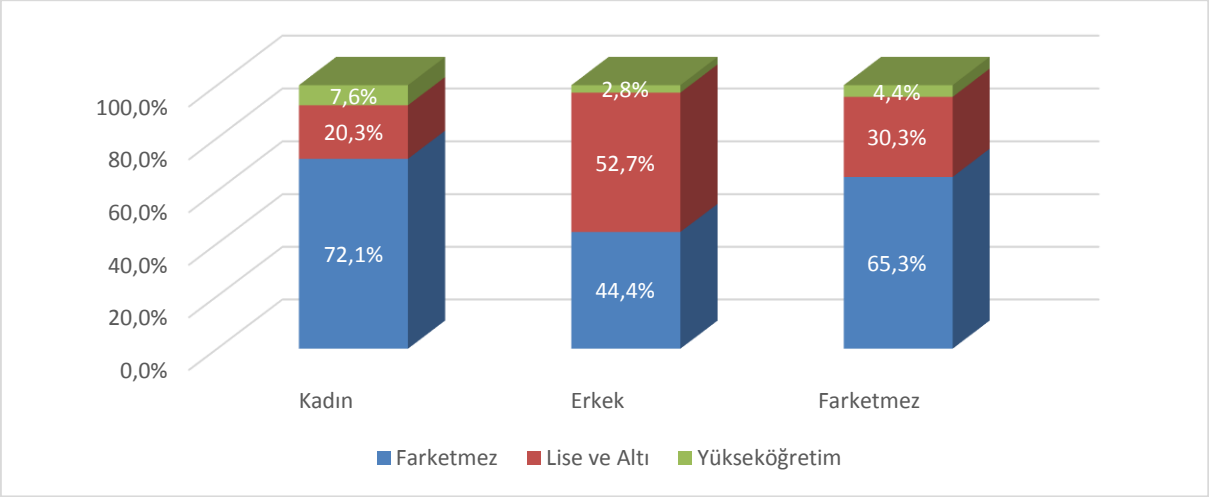

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda Farketmez seviyesinde işgücü talep edilmiştir.

Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre yaklaşık değerlerden oluşmaktadır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Kahramanmaraş ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	62,8%	35,4%	1,8%
İnşaat	68,8%	15,6%	15,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	41,9%	51,6%	6,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18,6%	79,1%	2,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	85,7%	14,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	33,3%	0,0%	66,7%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	93,8%	6,3%
Genel Toplam	**56,2%**	**39,8%**	**4,0%**

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece sektör eğitim sektörüdür. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektör ise Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü olmuştur.

İnşaat sektöründeki açık işlerin yüzde 68,8 oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru

yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise imalat sektörü olmuştur. İmalat sektöründeki açık işlerin yüzde 62,8'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 15,6'sında da yükseköğrenim seviyesi talep edilmiştir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

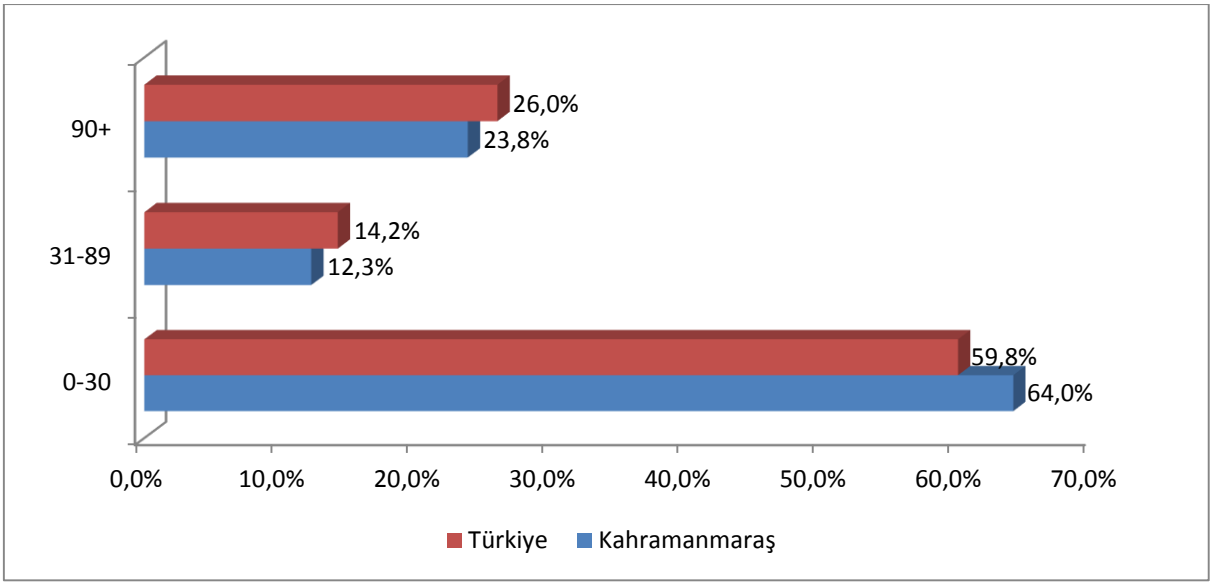

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Kahramanmaraş ilinde açık işlerin yüzde 64,0'u 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 12,3'dür. Bu oran da Türkiye geneline göre düşük gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer Kahramanmaraş'ta gerçekleşen oran Türkiye geneline göre yüksek gerçekleşmiştir. Yani Kahramanmaraş ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	24,8%	73,1%	62,4%	64,0%
31-89	1,5%	5,8%	21,2%	12,3%
90+	73,7%	21,2%	16,4%	23,8%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 24,8 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 71,3 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 1,5 oranında iken erkeklerde yüzde 5,8 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde kadınlar erkeklere nazaran bariz bir farkla ön plandadır.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

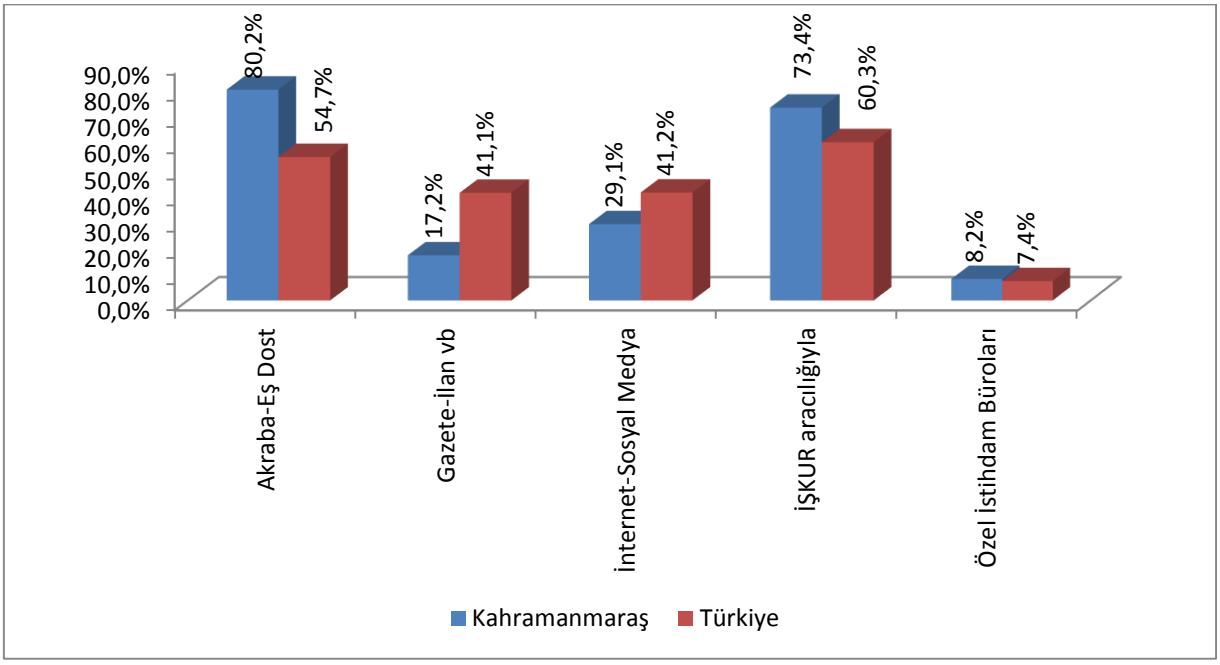

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Kahramanmaraş ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Kahramanmaraş ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 80,2 gibi büyük bir oranı Akraba-eş dost arama kanalları kullanmıştır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 54,7 olarak gerçekleşmiştir. Kahramanmaraş ilinde işverenler daha sonra İŞKUR arama kanalını kullanmıştır. Bu iki arama kanalı için Türkiye gerçekleşmelerinin Kahramanmaraş iline göre daha düşük bir oranda olduğu görülmektedir. Ancak özel istihdam bürolarının kullanılması hem Kahramanmaraş ili hem de Türkiye geneli için yakın oranlarda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	37,6%	5,6%	16,3%	100,0%	0,0%
Lise Altı	69,8%	13,7%	22,0%	84,6%	0,0%
Genel Lise	90,7%	36,6%	43,2%	71,0%	0,0%
Meslek Lisesi	95,7%	0,0%	62,0%	58,6%	4,4%
Meslek Yüksekokulu	49,7%	19,5%	29,3%	69,5%	0,0%
Lisans	65,4%	15,0%	14,3%	45,1%	5,0%
Fark etmez	87,3%	17,8%	30,0%	69,0%	14,1%
Genel Toplam	**80,2%**	**17,2%**	**29,1%**	**73,4%**	**8,2%**

Kaynak: İPA 2016

Çıraklık eğitim, lise altı, genel lise, meslek yüksekokulu ve Lisansüstünde talep verilen açık işlerde özel istihdam büroları hiç kullanılmazken, çıraklık eğitim düzeyinde yüzde 100, Lise altı yüzde 84,6, genel lise yüzde 71, meslek yüksekokulunda yüzde 69,5 gibi yüksek oranlarda İŞKUR kullanılmıştır. Lise altı seviyelerinde de yine özel istihdam büroları kullanılmamışken İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Özel istihdam büroları özelinde eğitim seviyesi arttıkça daha fazla açık işin bu kanal üzerinden piyasaya sunulduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Meslek lisesi talebinde yüzde 4,4; lisans seviyesi açık iş talebinde ise yüzde 5 oranında özel istihdam büroları arama kanalı olarak kullanılmıştır. Görüldüğü üzere eğitim seviyesi arttıkça oranlar yükselmekteyken fark etmez seviyesine gelindiğinde bu oran en yüksek seviyesine ulaşmış ve bu eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerin yüzde 14,1'inde özel istihdam büroları kullanılmıştır. Ayrıca bu oran göstermektedir ki; fak etmez seviyesinde talep edilen açık işler içinde en yüksek oranda kullanılmış olan arama kanalı özel istihdam bürolarıdır. Bir diğer ifadeyle eğitim düzeyi fark etmeksizin işgücünü istihdam etmek isteyenler ağırlıklı olarak özel istihdam bürolarını tercih etmektedir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

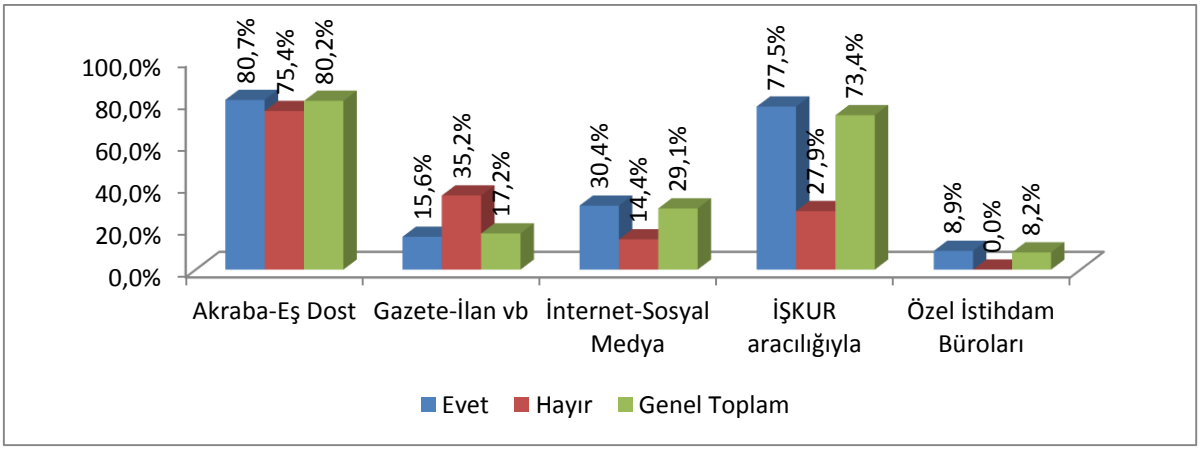

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 80,7 gibi önemli bir oranda Akraba-Eş Dost arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 8,9 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde özel istihdam bürolarını hiç kullanmamışlardır.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1	3	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	2	2	2	2
Takım Çalışması	3	3	3	3	1	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	5	4	5		4
Proje Tabanlı Çalışma	5	4	7	4	4	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	*	*	6	*	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	6	9	6	7
Bilgisayar kullanımı	8	*	8	8	5	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	9	7	5	7	*	9
Yabancı Dil	10	*	*	10	*	10
Genel Toplam	**3.286**	**766**	**1.214**	**2.968**	**391**	**3.915**

Kaynak: İPA 2016 – (*) İşaretli hücrelerde veri bulunmamaktadır.

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Kahramanmaraş ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve daha sonra Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği, Proje Tabanlı Çalışma, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Bilgisayar kullanımı, Satış ve Pazarlama becerisi ve Yabancı Dil gelmektedir.

İŞKUR üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde ise yabancı dil becerisi dışında bütün beceriler talep edilmekte olup sadece bu becerinin istenmemesi dikkat çeken bir husustur.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	13
Hizmet Ve Satış Elemanları	74
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	137
Profesyonel Meslek Mensupları	41
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	199
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	319
Yöneticiler	1
Genel Toplam	**799**

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 39,9'dur. İkinci sırada ise Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Kahramanmaraş ili için tespit edilen yüzde 1,3 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 1,8 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet Ve Satış Elemanları gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	1,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	1,1%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,6%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1,2%
Yöneticiler	0,1%
Genel Toplam	**1,3%**

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının üzerinde bulunan meslek grupları ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Hizmet Ve Satış Elemanları ve Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2,8%	1,2%	1,8%	1,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	6,1%	5,6%	13,7%	9,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9,7%	11,1%	25,0%	17,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	4,7%	1,4%	9,1%	5,2%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	73,8%	25,5%	14,3%	24,8%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	3,3%	0,9%	1,9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	2,9%	51,6%	35,1%	39,8%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 73,8 oranında Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar; yüzde 9,7 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler; yüzde 6,1 oranında Hizmet Ve Satış Elemanları ve yüzde 2,8 oranında ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde oran 2,9 iken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 51,6'si bu meslek grubunda verilmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 93,5'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grupları olmuştur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada bilgisayar kullanımı, ikinci sırada fiziki ve bedensel yeterlilik gelmiştir. Daha sonra ise İletişim ve İfade Yeteneği ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerileri ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları ise yabancı dil becerisinin talep edildiği meslek gruplarından olmuştur. İlk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmekte olup İletişim ve İfade Yeteneği ikinci sırada yerini almıştır.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında ilk öncelik değişmemektedir. Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi öncelikli olarak ön plana çıkmıştır.

Yönetici meslek grubunda ise tek öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olmuştur.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	1	6	2	3	1	*	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	2	2	1	1	1	2	1	2
Takım Çalışması	5	7	3	3	3	5	3	*	3
İletişim ve İfade Yeteneği	6	3	4	2	7	7	4	*	4
Proje Tabanlı Çalışma	7	4	6	4	4	4	6	*	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8	*	5	9	5	8	5	*	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	6	*	8	6	*	*	*	7
Bilgisayar kullanımı	1	*	*	7	*	2	*	*	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	5	*	*	8	6	*	*	9
Yabancı Dil	*	5	*	*	8	6	*	*	10

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	83,3%	41,9%	24,0%	40,1%	9,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	30,4%	29,6%	23,3%	87,2%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	77,6%	1,7%	45,4%	74,7%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	79,7%	2,8%	41,2%	55,2%	2,6%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	87,2%	29,3%	18,4%	48,3%	0,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	80,0%	33,6%	20,0%	72,7%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	88,8%	13,5%	29,3%	89,0%	19,5%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 89'u İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-Eş Dost ile arama kanalıdır. Bu iki arama kanallarında en yüksek oran olarak Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu olmuştur.

Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İletişim ve İfade Yeteneği	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Takım Çalışması	Proje Tabanlı Çalışma
Örgü Makinası Operatörü	1	4	3	*	2	*
Beden İşçisi (Genel)	1	3	*	*	2	*
Makineci (Dikiş)	3	*	2	*	1	*
Open End Makinesi Operatörü	1	*	2	*	3	*
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	2	*	1	*	3	*
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	*	*	1	*	*	*
Dondurma İmal Ustası	1	*	3	*	2	*
Konfeksiyon İşçisi	2	*	3	*	*	1
Ütücü	3	*	2	*	1	*
Garson (Servis Elemanı)	1	2	3	4	*	*

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Kahramanmaraş ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Örgü Makinası Operatörü, Beden İşçisi (Genel), Open End Makinesi Operatörü, Dondurma İmal Ustası ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Her ne kadar ilk tercih olarak fiziksel ve bedensel yeterlilik gelse de daha sonra farklılaşmalar görülmüştür.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Örgü Makinası Operatörü	Beden İşçisi (Genel)
Satış Danışmanı	Open End Makinesi Operatörü	Örgü Makinası Operatörü
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)
Muhasebeci	Metal Levha İşçisi	Makineci (Dikiş)
Örgü Makinası Operatörü	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Open End Makinesi Operatörü
Kasap	Sanfor Operatörü(Sanforcu)	Garson (Servis Elemanı)
Çaycı - Büro, Otel Ve Diğer İşyerlerinde	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)
Gıda Mühendisi	Garson (Servis Elemanı)	Ütücü
Büro İşçisi	Makine Bakımcı	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Ön Muhasebeci	Marangoz	Dondurma İmal Ustası

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Örgü Makinası Operatörü, El Ve Makine Dikişçisi (Genel), Makineci (Dikiş), Open End Makinesi Operatörü, Garson (Servis Elemanı), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Ütücü, Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı ve Dondurma İmal Ustasıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise El Ve Makine Dikişçisi (Genel), Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Muhasebeci, Örgü Makinası Operatörü, Kasap ve Çaycı - Büro, Otel Ve Diğer İşyerlerindedir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Örgü Makinası Operatörü, Open End Makinesi Operatörü, Beden İşçisi (Genel), Metal Levha İşçisi, Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı, Sanfor Operatörü(Sanforcu), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Garson (Servis Elemanı), Makine Bakımcı ve Marangoz meslekleridir.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	1	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	2	2
Takım Çalışması	5	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	3	4	5	4
Proje Tabanlı Çalışma	4	7	4	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	9	5	6	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	8	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	8	7	8
Bilgisayar kullanımı	6	9	9	9
Yabancı Dil	*	*	10	10

Kaynak: İPA 2016 – (*) İşaretli hücrelerde veri bulunmamaktadır.

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi iken, kadınlarda ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci öncelik de Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi olarak görülmektedir. Yabancı dilin öncelik sıralamasında bulunduğu açık işlerde ise herhangi bir cinsiyet tercihi ifade edilmemiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Kahramanmaraş ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

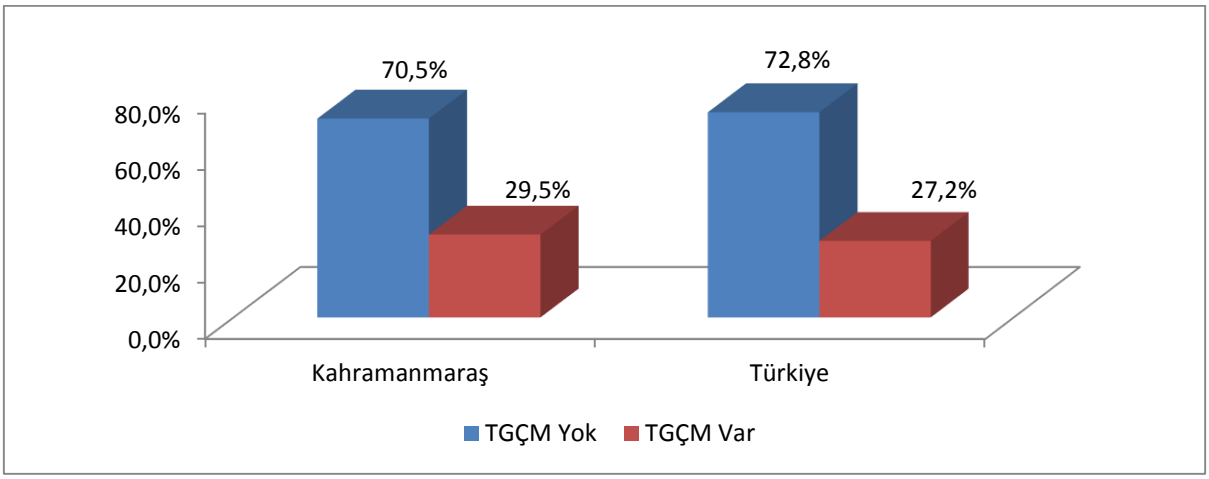

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95.620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25.970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Kahramanmaraş ilinde ise 20+ istihdamlı 749 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 221 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 29,5 ile Kahramanmaraş ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

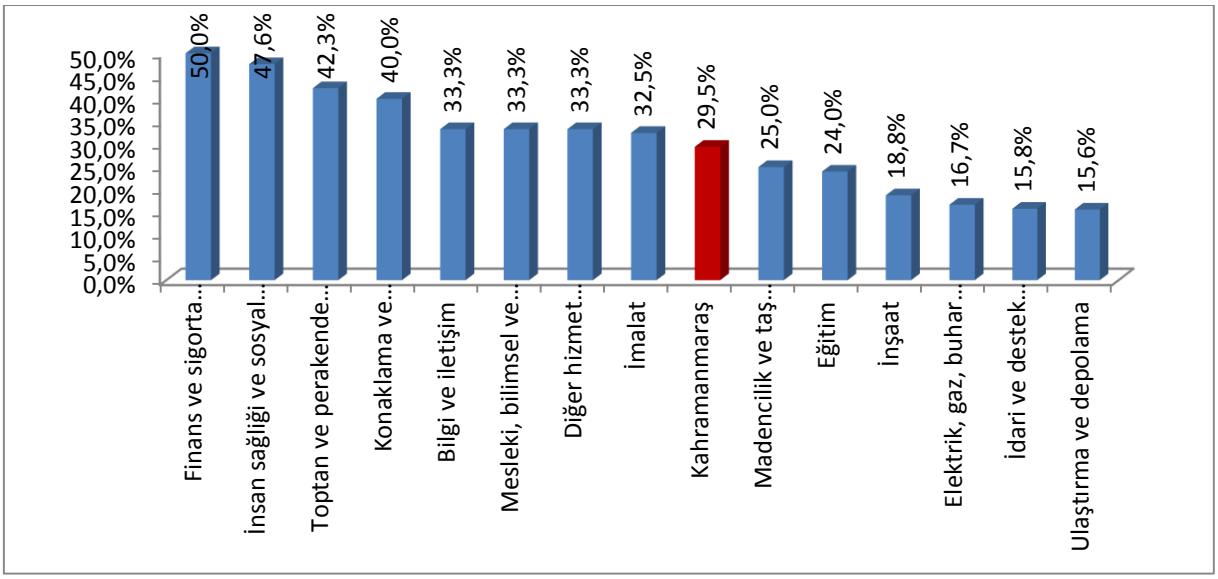

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe

olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İmalat sektörü gibi Kahramanmaraş ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının Kahramanmaraş ortalamasına yakın olması dikkat çekmektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	674
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	138
İnşaat	128
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	67
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	27
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	22
Eğitim	16
Ulaştırma ve depolama	15
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10
Madencilik ve taş ocakçılığı	8
Diğer hizmet faaliyetleri	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
Bilgi ve iletişim	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3
Genel Toplam	**1.114**

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde 1114 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Kahramanmaraş ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 73'ünü oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Kahramanmaraş ilinde toplam çalışanların yüzde 72 'si bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

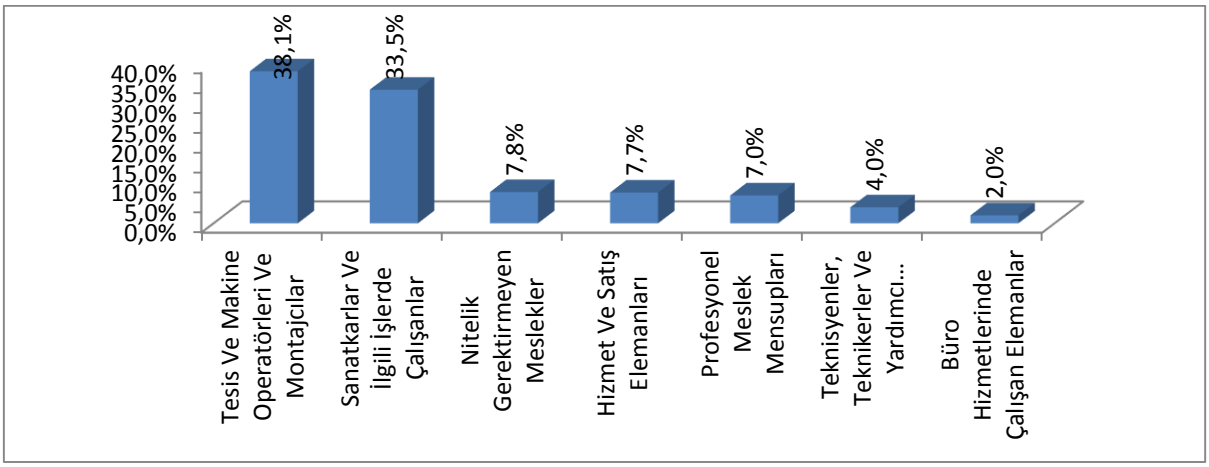

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 424 kişi ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 38,1'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu Kahramanmaraş ili ile benzerlik göstermektedir. Araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Yöneticiler meslek grubu Kahramanmaraş ilinde eleman temininde güçlük çekilmediği görülmektedir.

Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Sayısı	TGÇM Dağılımı
Örgü Makinası Operatörü	120	10,8%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	50	4,5%
Makineci (Dikiş)	47	4,2%
Konfeksiyon İşçisi	31	2,8%
Metal Levha İşçisi	31	2,8%
Garson (Servis Elemanı)	31	2,8%
Makine Bakımcı	29	2,6%
Ütücü	29	2,6%
Kumaş Paketleme İşçisi	26	2,3%
Boyahane Tesis Takip İşçisi	26	2,3%

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 120 kişi ile Örgü Makinası Operatörü mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 50 kişi ile Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, 47 kişi ile Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedirler.

Konfeksiyon İşçisi, Metal Levha İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Makine Bakımcı, Ütücü, Kumaş Paketleme İşçisi ve Boyahane Tesis Takip İşçisi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

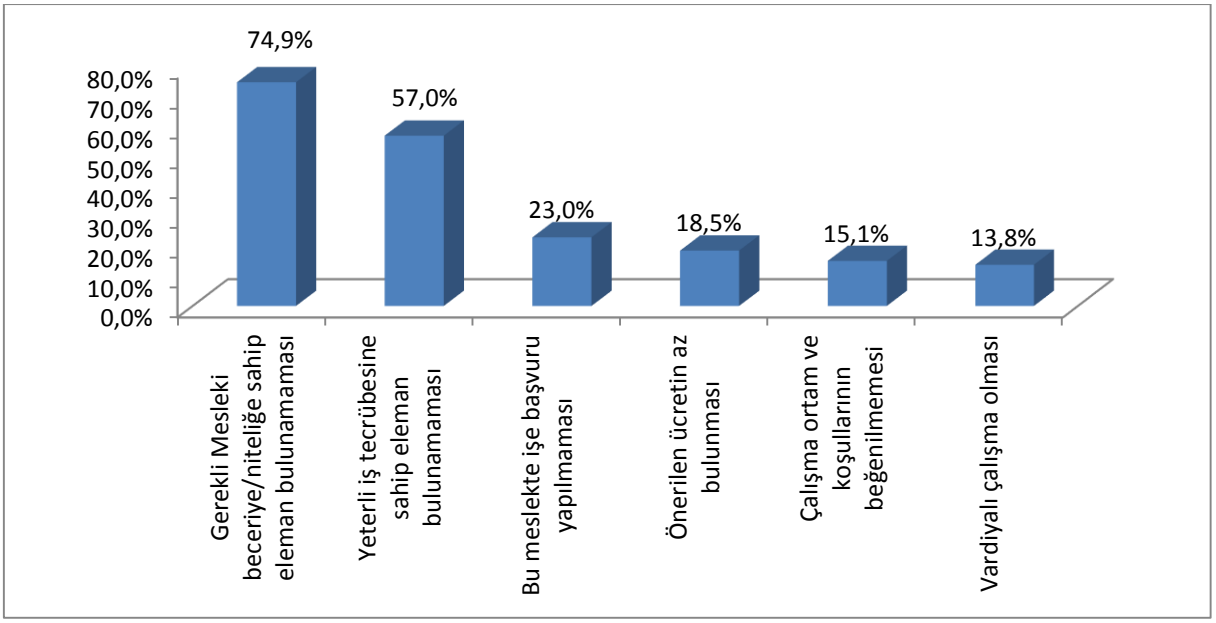

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

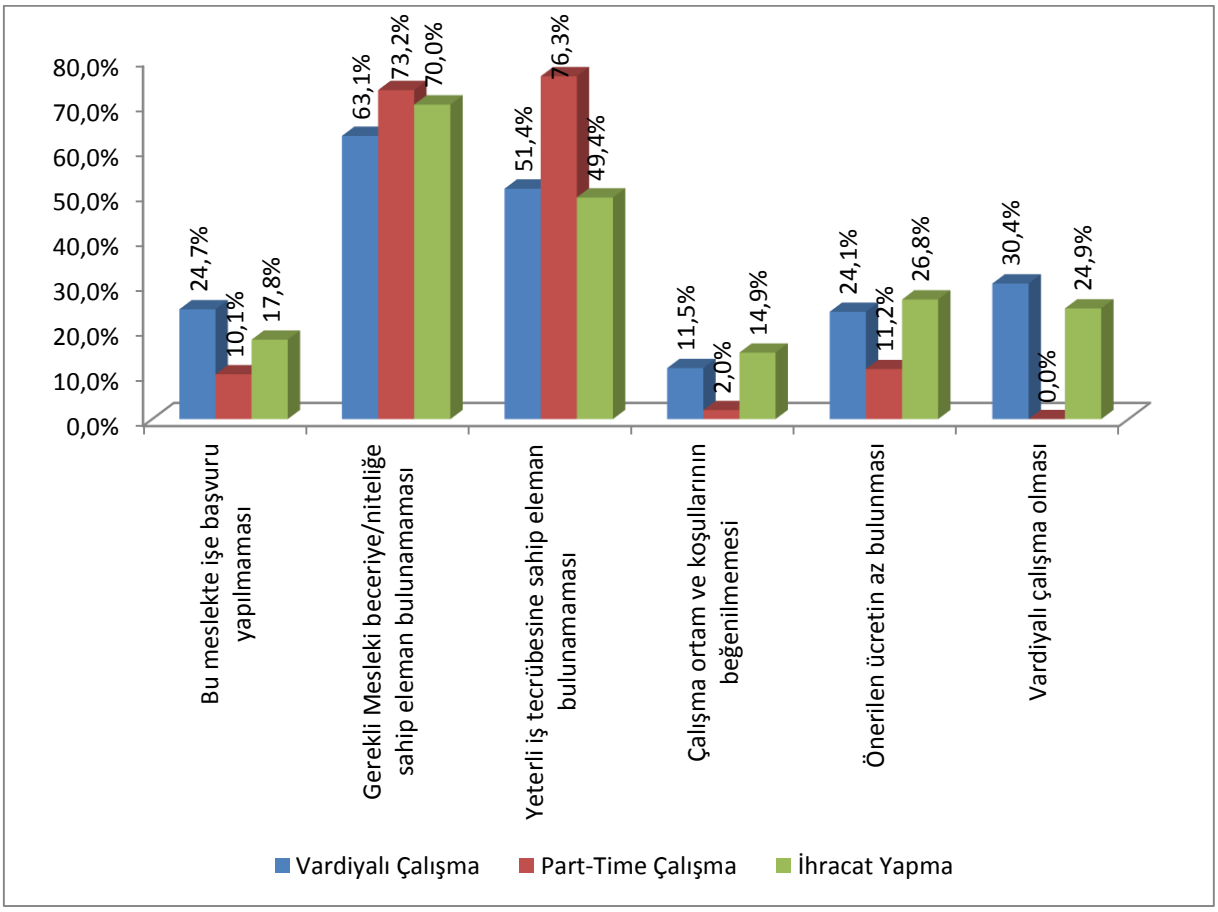

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranının yüzde 70 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir. Ayrıca Kahramanmaraş ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5,3%	65,0%	45,6%	38,3%	5,4%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	43,8%	76,5%	66,1%	16,1%	9,7%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	29,2%	46,7%	43,1%	35,5%	34,3%	6,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	35,7%	69,7%	55,5%	8,0%	14,2%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	20,2%	85,3%	51,4%	9,7%	6,9%	1,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	39,2%	74,1%	65,4%	30,7%	7,8%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	16,8%	72,8%	62,9%	13,8%	29,9%	33,7%
Genel Toplam	**23,0%**	**74,9%**	**57,0%**	**15,1%**	**18,5%**	**13,8%**

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, yedi meslek grubundan hepsi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir.

Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmamas ı	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğ e Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemes i	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Örgü Makinası Operatörü	0,0%	56,9%	41,3%	11,2%	56,0%	64,6%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	27,1%	93,8%	58,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Konfeksiyon İşçisi	0,0%	82,9%	17,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Metal Levha İşçisi	36,7%	66,7%	46,7%	13,3%	13,3%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	81,2%	57,6%	58,1%	23,3%	23,3%	0,0%
Makine Bakımcı	10,8%	71,6%	89,3%	7,7%	4,0%	0,0%
Ütücü	46,4%	100,0%	100,0%	46,4%	46,4%	0,0%
Kumaş Paketleme İşçisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Boyahane Tesis Takip İşçisi	0,0%	20,0%	0,0%	20,0%	20,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Ütücü, Kumaş Paketleme İşçisi, Makine Bakımcı ve Metal Levha İşçisi meslekleri olmak üzere toplam on meslekten altı tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Kahramanmaraş ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği,

farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kahramanmaraş ilinde işverenlerin yüzde 18,3 'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, Türkiye geneli yüzde 3,6 iken Kahramanmaraş ilinde yüzde 1,8 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve taş ocakçılığı	37,5%	0,0%	25,0%	37,5%
İmalat	22,2%	1,2%	37,9%	38,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	16,7%	0,0%	33,3%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	16,3%	2,5%	55,0%	26,3%
Toptan ve perakende ticaret	15,3%	0,9%	39,6%	44,1%
Ulaştırma ve depolama	9,4%	0,0%	56,3%	34,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16,7%	6,7%	46,7%	30,0%
Bilgi ve iletişim	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	23,8%	0,0%	57,1%	19,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10,5%	0,0%	36,8%	52,6%
Eğitim	16,0%	8,0%	20,0%	56,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	19,0%	0,0%	38,1%	42,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%
Kahramanmaraş	**18,3%**	**1,8%**	**43,5%**	**36,4%**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve sigorta faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı ile Bilgi ve iletişim sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Eğitim ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerindeki mevcut işyerlerinin yaklaşık yarısının istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunmuştur.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için değişmeyecek öngörüsünde bulunmuşlardır.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	2.740	6,9%
İnşaat	370	6,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	28	6,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3	4,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	76	4,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	62	4,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	17	3,3%
Bilgi ve iletişim	5	2,9%
Toptan ve perakende ticaret	106	2,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	2,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10	1,6%
Ulaştırma ve depolama	14	0,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	17	0,5%
Eğitim	3	0,3%
Genel Toplam	**3.453**	**5,7%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Kahramanmaraş 'ta ise bu oran, yüzde 5,7 olup ülke geneline oranla yaklaşık iki katı bir artış olacağı beklenmekte olduğunu göstermektedir.

Kahramanmaraş ili genelinde hiçbir sektörde istihdamda azalış beklenmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. En yüksek net istihdam değişim oranı, İmalat sektörüne ait iken en düşük net istihdam değişim oranının Eğitim sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	2.460	9,7%

Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	599	4,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	2,9%
Hizmet Ve Satış Elemanları	141	2,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	76	2,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	149	2,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	15	0,6%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	11	0,3%
Genel Toplam	**3.453**	**5,7%**

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Kahramanmaraş farklı tespitle ilk sırada Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu yer alırken sayısal olarak da çok artış, sırasıyla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Kahramanmaraş ilinde beklenen tüm artışın yüzde 92,9 'unu oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticiler meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 0, 1'ini oluşturmaktadırlar.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Diğer Öğretmenler
Örgü Makinası Operatörü	Sıhhi Tesisatçı
Konfeksiyon İşçisi	Metal Levha İşçisi
Sıvacı	Isıtma Ve Doğalgaz İç Tesisatçısı
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Pvc Doğramacı
Boyahane Tesis Takip İşçisi	Halkla İlişkiler Görevlisi
Makineci (Dikiş)	Demir Doğramacı
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	Elektrik Teknikeri
Beden İşçisi (Genel)	*

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Örgü

Makinası Operatörü, Konfeksiyon İşçisi meslekleri olup, Beden İşçisi (İnşaat), Diğer Öğretmenler, Sıhhi Tesisatçı mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

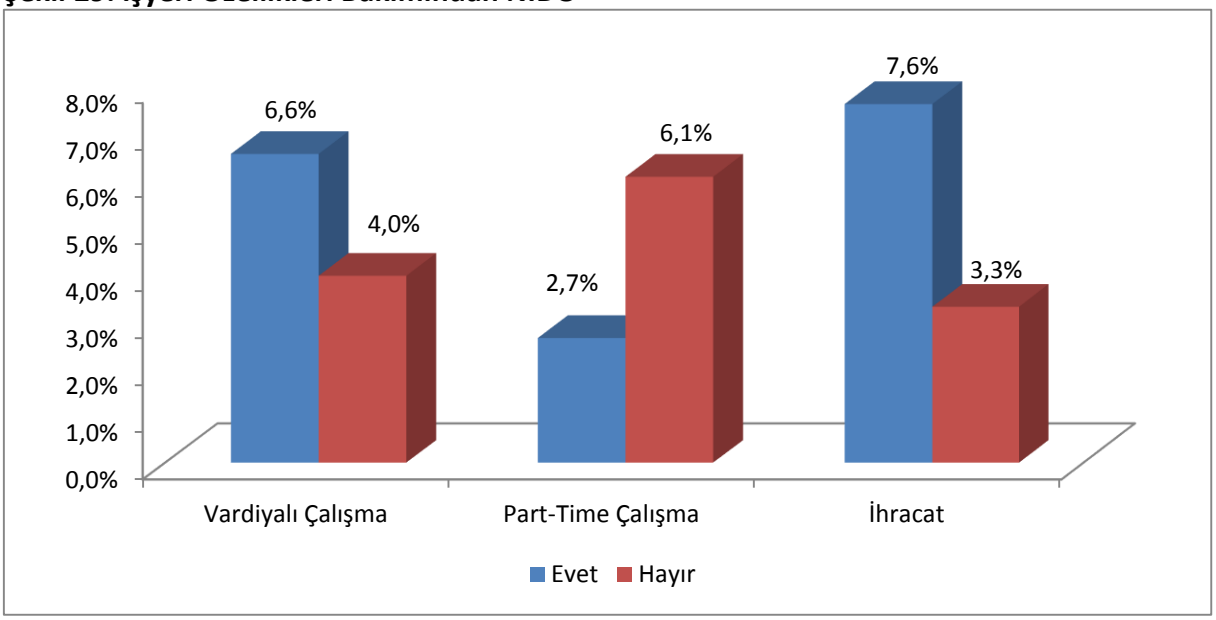

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğin ikisine sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Kahramanmaraş ili için yüzde 5,7 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin üç türünden ikisinde daha yüksek olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma ve ihracat yapan işverenlerin önümüz dönem, bu iki özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha yüksek istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten Part-Time çalışma özelliğine sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranları, ülke geneline nazaran daha düşük olarak hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

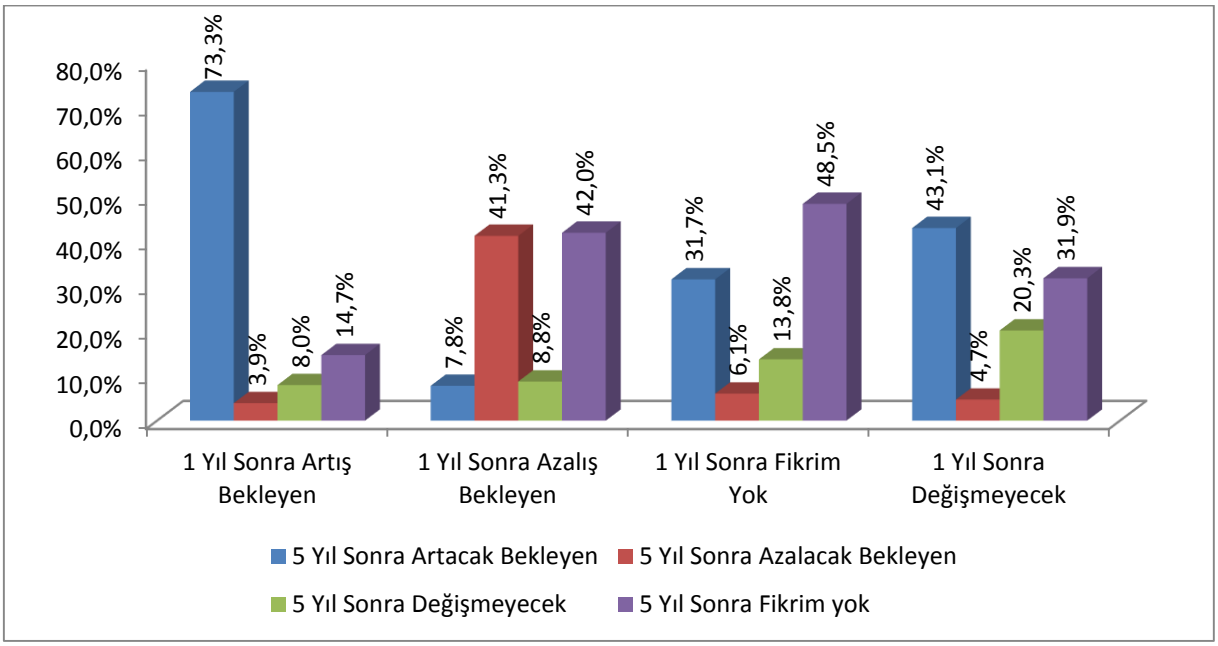

Kaynak: İPA 2016

Kahramanmaraş ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 24,6'sı oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 73,3 'ünün beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 3,9'u ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 3,9'unun önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 4'ünü oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 41,3'ü beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 7,8'i beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 17,2 'sini oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 20,3'lük kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 53,4'lük kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 48,5'i uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Kahramanmaraş İşgücü Piyasası Analizi raporunun, Talep Araştırması çerçevesinde en önemli amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini

tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Kahramanmaraş ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir.

8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, araştırmada yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucu iki ana başlık altında toplanmıştır. Birincisi işgücü piyasasının genel görünümü ikincisi ise işgücü piyasası talep araştırma sonuçları. Özellikle işgücü piyasası talep araştırması neticesinde ilimizin işgücü durumuyla ilgili önemli verilere ulaşılmıştır.

2016 yılı Nisan-Mayıs aylarında yapılan araştırma neticesinde toplamda 799 adet açık iş tespit edilmiştir. Tespit edilen açık işlerin sektörel dağılımlarına bakıldığında 636 açık işle imalat sektörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İmalat sektörünü ikinci sırada 52 açık işle Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri izlerken üçüncü sırada ise 37 adet açık işle inşaat sektörü yer almaktadır. Ayrıca tespit edilen açık işlere yüzde 44,7 kadın, yüzde 46,3 oranında erkek çalışan ihtiyacı söz konusuyken yüzde 9 oranında da cinsiyet koşulu olmayan açık iş bulunmaktadır. Kadın iş gücü talebinde en yüksek El Ve Makine Dikişçisi (Genel) mesleğinde görülürken erkek işgücü talebi en yüksek Örgü Makinası Operatörü mesleğinde karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmada 17 sektörün sekizinde açık iş bulunmamakla birlikte dokuz sektörde boş pozisyon tespit edilmiştir. Yapılan araştırmada 689 işyeriyle birebir görüşülmüş olup bu görüşme neticesinde 109 işyerinde açık iş olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya konu olan işyerlerinin yüzde 14,6'sında açık iş bulunduğu belirlenmiştir. 799 kişilik açık işin yüzde 79,5'ine tekabül eden 636 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Bu rakamları diğer sektörlerle karşılaştırdığımızda sayısal olarak en yüksek açık işin imalat sektöründe olduğu tespit edilmiştir.

Sayısal olarak en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu 319 kişilik açık işle Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu 199 açık iş talebiyle ilimiz iş gücü talebinde ikinci sırada yer almaktadır. İlimizde tekstile bağlı açık işlerin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Açık iş sayılarında mesleğe göre dağılımın ilk beş sırasında Beden İşçisi (Genel), Örgü Makinesi Operatörü, El Ve Makine Dikişçisi (Genel), Makineci(Dikiş) ve Open End Makinesi Operatörü meslekleri yer almaktadır.

İlimizde özel sektör işyerlerinin işgücü ihtiyacında öncelikli beceri olarak Fiziki ve Bedensel Yeterlilik belirtilmiştir. İkinci sırayı Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi almıştır.

İlimizde temininde güçlük çekilen meslek bildiren 221 işyeri araştırma kapsamında tespit edilmiştir. Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarında temin güçlüğü çekilen eleman sayısı 424'dür. Aynı meslek grubunda açık iş eleman sayısı 319 olarak tespit edilmiştir. İkinci ve üçüncü sırayı Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Nitelik Gerektirmeyen Meslek gruplarının takip ettikleri tespit edilmiştir.

Meslek grupları itibarıyla net istihdam pozitif yönlü değişim oranları incelendiğinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu 2.460 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar iken bunu 599 ile Sanatkârlar ve İlgili işlerde Çalışanlar meslek grubu takip etmektedir. Üçüncü sırada 149 kişi ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almaktadır. İlimiz genelinde net istihdam değişimi 3.453 olarak tespit edilmiştir. Bu verilerden hareketle ilimizde istihdam artışı öngörüldüğünü, özellikle Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda ilerlemenin daha fazla olacağını söylemek mümkündür.

Net istihdam artışı öngörülen meslekler; İplik Eğirme Operatörü, Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Örgü Makinası Operatörü, Konfeksiyon İşçisi ve Sıvacı ilk beş sırada yer almaktadır. İstihdam artışı öngörülen İplik Eğirme Operatörü ve Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı meslekleri tekstil alanında çalışma imkânı bulduğundan, tekstilin ilimizde büyüme evresini sürdürdüğünü söylemek mümkündür.

Araştırma neticesinde ortaya çıkan önemli bulgular yukarıda özetlenmiştir. İlimiz işgücü piyasasının sayısal verilerle desteklenmiş bu genel durumundan hareketle Kahramanmaraş'ta istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir:

*İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler vererek, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.

*TR63 bölgesinde tarım ve tekstil sektörünün ağırlığından ötürü bu sektörde meydana gelecek olası daralma tarımdan ayrılan kesimin kente göç etmesine neden olabilir. Bu nedenle, tarım sektöründen ayrılan kişiler ve özellikle kadınlar göz önüne alınarak bu bireylerin istihdamını sağlayacak eğitim faaliyetleri düzenlenmesi de gerekmektedir.

*İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.

*Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalıdır.

*Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimden ayrılan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dâhil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.

*Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.

*Özellikle imalat, inşaat ve diğer sektörlerde beklenen istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere eğitimler ve araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

3

BÖLÜM I-MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İller	Toplam ziyaret sayısı	Cevaplı işyeri sayısı	Cevapsız işyeri sayısı
ADANA	2.123	1.783	340
ADIYAMAN	349	303	46
AFYONKARAHİSAR	630	566	64
AĞRI	192	149	43
AKSARAY	326	304	22
AMASYA	257	229	28
ANKARA	6.765	4.502	2.263
ANTALYA	3.565	2.678	887
ARDAHAN*	88	67	21
ARTVİN	120	108	12
AYDIN	960	820	140
BALIKESİR	1.070	880	190
BARTIN	221	198	23
BATMAN	498	419	79
BAYBURT*	98	95	3
BİLECİK	222	193	29
BİNGÖL	244	165	79
BİTLİS	193	158	35
BOLU	274	249	25
BURDUR	225	206	19
BURSA	4.579	3.631	948
ÇANAKKALE	375	337	38
ÇANKIRI	115	108	7
ÇORUM	444	396	48
DENİZLİ	1.527	1.320	207
DİYARBAKIR	1.267	1.009	258
DÜZCE	442	385	57
EDİRNE	288	251	37
ELAZIĞ	544	472	72
ERZİNCAN	149	134	15
ERZURUM	473	394	79
ESKİŞEHİR	489	423	66
GAZİANTEP	1.799	1.530	269
GİRESUN	311	274	37
GÜMÜŞHANE*	123	110	13
HAKKÂRİ*	130	69	61
HATAY	1.109	948	161
IĞDIR	104	93	11
ISPARTA	307	276	31

İSTANBUL	7.670	5.465	2.205
İZMİR	5.760	4.480	1.280
KAHRAMANMARAŞ	845	689	156
KARABÜK	263	232	31
KARAMAN	211	191	20
KARS*	188	158	30
KASTAMONU	313	250	63
KAYSERİ	1.690	1.518	172
KIRIKKALE	204	178	26
KIRKLARELİ	311	261	50
KIRŞEHİR	154	135	19
KİLİS*	135	116	19
KOCAELİ	3.160	2.580	580
KONYA	2.174	1.944	230
KÜTAHYA	473	394	79
MALATYA	639	520	119
MANİSA	1.173	1.026	147
MARDİN	581	396	185
MERSİN	1.924	1.629	295
MUĞLA	1.046	848	198
MUŞ	193	156	37
NEVŞEHİR	340	271	69
NİĞDE	241	213	28
ORDU	537	460	77
OSMANİYE	411	349	62
RİZE	308	268	40
SAKARYA	949	786	163
SAMSUN	1.054	888	166
SİİRT	166	146	20
SİNOP	143	128	15
SİVAS	513	451	62
ŞANLIURFA	1.191	880	311
TEKİRDAĞ	1.455	1.203	252
TOKAT	372	320	52
TRABZON	1.058	906	152
TUNCELİ*	125	94	31
UŞAK	438	380	58
VAN	549	430	119
YALOVA	318	283	35
YOZGAT	224	185	39
ZONGULDAK	457	387	70
Genel Toplam	72.951	58.426	14.525

20+ istihdamlı işyerleri
(*) 10+ istihdamlı işyerleri

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{g}\ddot{u}c\ddot{u} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan-6 Mayıs 2016tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İ}ş siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.